

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886. Första Kammaren. N:o 26.

Fredagen den 9 April.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Anmälades och bordlades Riksdagens Särskilda Utskotts utlåtande N:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts till Utskottet remitterade nådiga proposition med förslag till lag angående svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige, samt till lag angående renmärken.

Fortsattes föredragningen af Stats-Utskottets den 31 sistl. Mars och den 6 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 40, i anledning af väckta förslag dels om jernvägsbyggnader för statens räkning och dels om statsbidrag till enskilda jernvägsanläggningar.

Punkten III.

Herr Bäckström: Ehuru jag är fullkomligt öfvertygad om, att det icke finnes någon möjlighet att förmå Kammaren att vidtaga förändring af Stats-Utskottets föreliggande hemställan, så vill jag ändå, i likhet med hvad jag förut gjort, när dessa Hallands jernvägsfrågor förekommit i Riksdagen, uttala, att jag är emot de principer, som hittills gjorts gällande vis-à-vis dessa jernvägar, att man gått direkt till Riksdagen och begärt anslag och låneunderstöd. Enligt min uppfattning borde man härvid liksom i fråga om alla andra enskilda jernvägar hafva väntat sig till den allmänna lånefonden, hvarigenom många obehagliga partistrider i Riksdagen kunnat undvikas, och såsom bevis på att jag icke från min sida är ovänligt stämd mot den föreslagna Halland—Göteborgsbanan, ber jag få nämna, att med afseende på

*Låneunder-
stöd för an-
läggning af
jernväg från
Göteborg till
Varberg.*

*Låneunder-
stöd för an-
läggning af
jernväg från
Göteborg till
Varberg.
(Forts.)*

den summa, som skulle under loppet af den kommande 5-års-perioden af regeringen få användas till låneunderstöd åt enskilda jernvägar, ville jag för min del föreslå, att den af Riksdagen bestämmes till 10 millioner.

Många hafva sagt, att denna gången är det icke lönt att slå ett slag mot Hallandsbanan, ty den har fått det mäktiga Göteborg med sig. Det är alldeles riktigt; Halland och Göteborg hafva ingått bolag i afseende på denna sak. Det påminner mig om ett bolag, som för lång tid tillbaka bildades af tvenne personer för att anlägga jernbruk i Säfs socken i Dalarne. Kontraktet börjar så här: "Jag Grave med pengarne och jag Ström med hufvudet ingå bolag för att anlägga jernbruk i Säfsen, och blef frukten häraf Gravendals och Strömsdals bruk". Jag skulle vilja säga, att Halland gått in i det nu ifråga-varande bolaget med hufvudet och Göteborg med pengarne; — jag hoppas, att man icke är granntyckt deröfver, att jag icke nämner pengarne i första rummet. — Emellertid försöker nu bolaget att för den beslutade jernvägen direkt hos Riksdagen anhålla om låneunderstöd. Jag missunnar dem det icke och jag är fullkomligt öfvertygad, att utgången blir till deras fördel, men jag är, såsom sagdt, mot principen. Jag antager, att om icke händelsen fogat så, att i Riksdagen finnes en representant för Halland, som har ovanligt stort inflytande, så hade knappast de direkta anslagen till Hallandsbanorna kunnat hos Riksdagen genomdrifvas.

Jag ber att få visa herrarne, hvart det kan leda, när mäktiga representanter i Riksdagen få sin vilja fram. Det finnes flera sådane herrar, men för tillfället vill jag framhålla det lilla landskapet Öland, hvilket har en regent, som är både stor och kraftig. Han kunde ju lätt en vacker dag komma på den idén, att öns kommunikationer med fastlandet äro otillräckliga och dekretera en ångfärjeförbindelse eller underhafsjernväg. Jag tror knappast, att det kommer att ske, ty personen i fråga är ovanligt klok och förständig, men mången har af framgången förts till öfverdrifter, som hatt bättre hufvud än han.

Mitt uppträdande i denna fråga har egentligen varit rigtadt mot principen af understöds meddelande åt enskilda jernvägar direkt af Riksdagen och åsyftar att i framtiden från Riksdagen aflägsna dessa i hög grad obehagliga strider. Jag tycker, att vi kunna hafva nog med striderna om statsbanorna, och när Riksdagen en gång förklarat, att den vill vara fri från bestyret med enskilda jernvägar genom att bevilja ett för viss tid bestämdt anslag och öfverlemnadt till regeringen att deraf utdela låneunderstöd, tycker jag ock, att vi kunde vara fritagna från speciella anslagsfordringar i detta afseende. Hvad slutligen den i fråga varande banan angår, skulle jag gratulera Riksdagen, om detta blefve sista gången dylika fordringar framkomma, men jag kan icke tro det. Jag tager mig därför friheten att yrka afslag.

Herr Statsrådet von Krusenstjerna: Skälet hvarför Kongl. Maj:t ansett sig böra till Riksdagen aflåta särskild proposition angående låneunderstöd åt Göteborg—Hallandsbanan är ganska lätt att

angifva. Vestkustbanans stora lokala och allmänna betydelse är allmänt erkänd, och den bestreds icke heller af den talare, som nyss hade ordet. Då nu banans betydelse är erkänd dels genom det understöd, som Kongl. Maj:t lemnat från 1881 års lånefond, dels genom hvad Riksdagen af eget initiativ beviljat till dess första afdelningar, eller banorna Helsingborg—Halmstad och Halmstad—Varberg, och då vidare de skäl, som vid sista riksdagen framställdes mot det då väckta förslaget om låneunderstöd för den återstående sista länken i banan, nemligen att plan för det hela icke blifvit fastställd, att bolag icke bildats för anläggningens utförande samt att intet bevis förefans om att erforderlig aktieteckning egt rum, då, säger jag, dessa skäl förfallit, sedan plan för jernvägens framdragande till Göteborg och anknytning till Bergslagsbanan blifvit fastställd, sedan bolag bildats och sedan aktieteckning egt rum till ett belopp af halfva anläggningskostnaden, så torde det vara temligen klart, att äfven den sista delen af banan bör erhålla det låneunderstöd, som nu är föreslaget. Då så är förhållandet och bolaget står färdigt att börja arbetet, är det uppenbarligen af stor vikt för bolaget att få frågan afgjord så fort som möjligt. Detta är anledningen, hvarför Kongl. Maj:t aflätit särskild proposition i frågan, och jag får hemställa att denna proposition måtte af Kammaren bifallas.

*Låneunderstöd för anläggning af jernväg från Göteborg till Varberg.
(Forts.)*

Herr Dickson: Då denna fråga förra riksdagen var före, bifölls den i Andra Kammaren, ehuru med ringa majoritet. I denna Kammaré afslogs den med 75 röster mot 25. Så vidt jag af diskussionen kan sluta, var det helt och hållet formella betänkligheter, som föranledde detta afslag. De voro att icke aktieteckning egt rum, att icke bolag bildats och ej heller tillförlitligt kostnadsförslag blifvit uppgjort. Då dessa formella betänkligheter blifvit häfda, skulle man förmoda, att icke i denna Kammaré motstånd skulle yppa sig mot beviljandet af det sökta understödet. Jag ber likväl att vid detta tillfälle få fästa mig vid ett uttryck af den Kammarens ledamot, som först hade ordet. Han antydde i förtäckta ordalag, att möjligen under detta vore, såsom han sade, en mäktig representant från Halland, hvilken anses såsom chef för landtmannapartiet, och nu sökte att göra sin vilja gällande; det vill säga, han stälde frågan på politisk ståndpunkt. Mine herrar! jag har under hela min riksdagsmannatid väl aldrig kunnat anses såsom tillhörande landtmannapartiet, tvärt om har jag i allmänhet varit en bestämd motståndare mot dess syften, och skulle den nämnde talarens skäl gälla, borde jag naturligtvis motsätta mig detta anslag. En grundsats har jag likväl såsom riksdagsman sökt att rätta mig efter, och den är att skilja mellan sak och person; det skulle därför aldrig någonsin falla mig in att afstyrka ett förslag, som vore nyttigt och godt, endast därför att det frambures och understöddes af mina politiska motståndare, lika litet som jag skulle vilja tillstyrka ett förslag, som jag ansåg skadligt, därför att det frambures af mina politiska meningsfränder. Af dessa skäl måste jag för min del tillstyrka bifall till Stats-Utskottets betänkande.

Den ärade talaren antydde också, att Halland och Göteborg skulle

*Låneunder-
stöd för an-
läggning af
jernväg från
Göteborg till
Varberg.
(Forts.)*

hafva sammanrotat sig. Jag vill icke neka till, att banans fullbordande är af intresse för Göteborg, hvilket staden ganska tydligt ådagalagt, då den tecknat så betydande belopp i och för denna bana. Såsom representant för Göteborg kan jag därför icke heller annat än tillstyrka bifall till den föreslagna åtgärden.

På grund häraf vågar jag hos Herr Grefven och Talmannen anhålla om proposition på bifall till Stats-Utskottets hemställan.

Grefve Sparre: Efter de yttranden, som redan blifvit afgifna, skulle jag kunna inskränka mig till att yrka bifall till Stats-Utskottets föreliggande betänkande, men då under öfverläggningen uttryck blifvit fälda, som jag ej med tystnad kan förbigå, ber jag att få tillägga några ord. Den förste talaren behagade tillskrifva frågans utgång det stora inflytandet af en mäktig partihöfding och representant från Halland och han varnade därför. Hade denna insinuation drabbat mig allena, så skulle jag med tystnad förbigå densamma, ty jag upptager aldrig sådana argument, men då Stats-Utskottet, hvars ordförande jag har äran vara, enhälligt tillstyrkt förslaget, drabbar den Utskottet, och jag ber därför att få protestera mot ett sådant uttryck. Det har alltid ansetts förkastligt, om man i Kammarrens debatter inför det personliga och likaså om man söker framdraga andra skäl för en framställning än dem som uttalats, och jag hoppas att denna mening alltid skall i Kammarren göra sig gällande. Jag ber att en gång för alla få protestera mot detta sätt att argumentera.

Den ärade talaren sade ytterligare, att han icke var emot sjelfva saken; tvärt om var han villig att höja beloppet af den allmänna lånefonden, hvaraf Kongl. Maj:t efter vederbörlig utredning må kunna tilldela lån. Men frågan har redan varit föremål för all möjlig utredning och alla myndigheter hafva blifvit hörda; hvad kan Kongl. Maj:t då vidare göra åt den saken? Det skulle leda till en endast skenbar åtgärd, om Riksdagen sköte pröfningen från sig och endast höjde fondens belopp, ty saken är fullständigt utredd. Frågan framträder nu i en helt annan form än förut. Det är nu sista länken af en stor jernväg, som är i fråga, och man vill förbinda denna med en stor handelsstad. Kustbanan, hvars slutpunkt nu är en enskild bana, skulle förbindas genom denna länk med statens och med den stora Bergslagsbanan. Frågan har derigenom fått en vida större betydelse, och då icke mer än en mening gifves om det önskliga i att banan snart kommer till stånd, så frågar jag: hvad skulle ett bifall till den föregående talarens framställning tjena till? Till ingenting annat än ett uppskof, som ur alla synpunkter är mindre önskligt. Bolaget är färdigbildadt och har erhållit koncession, aktieteckningen är verkställd, och 20 procent deraf äro redan inbetalade, och man är färdig att, så fort Riksdagen fattat sitt beslut, påbörja byggnaden. Är det då skäl att uppskjuta frågans afgörande? Är det icke tvärt om skäl att den sista felande länken i detta jernvägssystem så fort som möjligt kommer till stånd? Jag tror hvar och en måste erkänna detta och jag ber därför att Kammarren måtte bifalla Stats-Utskottets förslag.

Herr Bexell: Den föregående talarens bevisföring förefaller mig något egendomlig, då man besinnar, att han så till vida delar vår mening, att han icke bestrider nödvändigheten af att anslaget till sist måste utgå, utan endast anser den form, under hvilken förslaget framstälts, olämplig, och skulle då följderna af Kongl. Maj:ts proposition blifva, att behofvet komme att tillfredsställas genom en förökad lånefond. Då nu ifrågavarande sak i alla fall måste genomdrifvas, och den sista länken å linien Göteborg—Helsingborg fullbordas för att staten må kunna utfå ränta på de förut till linierna Helsingborg—Halmstad och Halmstad—Varberg lemnade summorna, och då vidare tvisten, såsom sagdt, icke rör sig om annat än formen, under hvilken frågan om anslaget framstälts, yrkar jag att saken sådan den nu föreligger måtte bifallas, och anhåller jag om proposition på bifall till Stats-Utskottets hemställan.

*Låneunder-
stöd för an-
läggning af
jernväg från
Göteborg till
Varberg.
(Forts.)*

Herr Bäckström: Jag är verkligen smärtsamt berörd af hvad Stats-Utskottets högt ärade ordförande yttrade, att hvad jag sagt nära på innebure en personlig förolämpning mot Utskottet. Från en sådan afsigt anhåller jag att den ärade ordföranden och öfrige Stats-Utskottets ledamöter måtte fritaga mig. Det har alldeles icke varit meningen. Att Stats-Utskottet skulle tillstyrka förslaget var ju alldeles gifvet, när det förut så att säga under en mindre utredd form tillstyrkt detsamma. En annan kan ju hafva den uppfattningen att saken är af sådan vikt, att denna jernväg icke bör ingå till den allmänna lånefonden med begäran om understöd. Jag åter har den olika uppfattningen, att af alla enskilda jernvägar icke på detta sätt en bör hållas fram före de andra, utan de böra så att säga alla vara småländingar inför vår Herre. Någon personlig förolämpning har jag aldrig afsett, men jag tror att jernvägen i fråga aldrig haft sådan utsigt till framgång i Riksdagen, om det icke här funnits en mäktig representant från Halland. Att jag med uttalandet af denna åsigt icke velat framkasta beskyllningar mot Stats-Utskottet, derom ber jag herrarne vara öfvertygade.

Hvad doktor Dicksons yttrande beträffar, att han, ehuru icke landtmannapartist, gått in på att denna jernväg erhöle direkt låneunderstöd från staten, så tviflar jag icke på, att han med sitt ädla syfte ej låter sig bestämmas af partihänsyn, men det kan väl också något inverka att han bor i staden Göteborg. Det vore åtminstone tänkbart, att, om han bott i Haparanda eller på något annat mer aflägsset ställe, kärleken till företaget skulle vara mindre än hvad den nu är, men att den ärade representanten icke af partihänsyn, utan af lifligaste öfvertygelse svarar ja eller nej, derpå har jag aldrig det ringast tviflat.

Herr Ohlsson:

Herr Sandberg: I den nu föredragna delen af betänkandet saknas till min förvåning hvarje yttrande om den inverkan, som den nu ifrågavarande jernvägen skulle komma att utöfva på trafiken å statens

*Läneunder-
stöd för an-
läggning af
jernväg från
Göteborg till
Varberg.
(Forts.)*

banor. Det kan icke gerna vara möjligt, att frånvaron af alla yttran-
den härom kan bero derpå, att Utskottet ansett denna inverkan vara
så ringa, att det icke lönade mödan att omnämna densamma.

För min del tror jag tvärt om, att denna jernväg, en gång färdig,
skall komma att i betydlig mån nedbringa trafikinkomsterna på sta-
tens jernvägar, att trafiken på bandelen Falköping—Nässjö skall så
godt som helt och hållet upphöra, att trafiken på sträckorna Göte-
borg—Falköping och Nässjö—Malmö skall förminska med mer än
hälften samt att äfven trafiken å vestra stambanan skall väsentligen
aftaga.

För ett par dagar sedan uppgafs det här under diskussionen om
den norrländska stambanan, att statsbanorna lemnade så god afkast-
ning, att det belopp, som derutöfver erfordrades för att betäcka ränta
och amortering på de för deras byggande upptagna utländska lånen,
endast uppgick till några hundra tusen kronor. Om äfven så under
senare åren varit förhållandet, så kommer nog detta tillskott inom
kort att uppgå till flera millioner årligen, i händelse det inom denna
Kammare fattade beslutet att ytterligare utsträcka de norrländska
statsbanorna, hvilka redan äro en kräfta för våra finanser, vid gemen-
sam votering godkännes af Riksdagen samt om den nu föreslagna
banan kommer till stånd, som utan tvifvel skall minska trafiken å
stambanorna i södra och vestra delarne af riket med minst en tredje-
del, kanske hälften.

Sverige är sannerligen icke nog rikt att hjälpa till att bygga jern-
vägar, som skola förstöra trafiken på dess egna statsbanor.

På dessa grunder får jag, ehuru utan utsigt att derför vinna något
understöd, härmed yrka afslag å Utskottets förslag.

Herr Tamm, Hugo: Jag skall be att först få lemna en upplysning
till svar på det klander, som den siste ärade talaren här påpekade, nem-
ligen med afseende på den stora konkurrens, som denna bana komme
att hafva med statsbanorna. I detta hänseende vill jag upplysa, att
på banan emellan Göteborg och Herrljunga samt ned till Skåne per-
sontrafiken under år 1884 belöpte sig till 55,000 kronor och gods-
trafiken till 66,000 kronor; det är således egentligen om dessa summor
det skulle röra sig, och man kan väl antaga såsom temligen säkert,
att äfven med upprättandet af denna jernväg statsbanorna skulle fort-
farande få en del af denna trafik, isynnerhet persontrafiken.

Det har särskildt talats, dels man och man emellan, dels ock af
den ärade talaren i klandrande ton emot Utskottet, att det icke på
den allmänna lånefonden insatt denna jernväg. Vid behandlingen af
denna fråga inom Utskottet fans det tvenne utvägar att taga, antin-
gen att insätta jernvägen på den allmänna lånefonden eller att gifva
den ett särskildt anslag. Också på den afdelning af Utskottet, jag har
äran tillhöra, var detta ämne föremål för öfverläggning, men vid af-
vägandet af detta förslag var man öfvertygad om, att, vare sig den
sattes på lånefonden eller icke, lånet komme att utbetalas till denna
bana, derför att när det i allt fall är Kongl. Maj:t, som anvisar det-
samma, så vore det naturligt, att i första rummet denna bana erhöile

låneunderstöd. Det enda, som dermed vunnits, hade varit nöjet att få tillbakavisa en kongl. proposition, hvartill hvarje skäl saknades. Kongl. Maj:t har nemligen icke kunnat hafva kännedom om, huru vida en fond för år 1887 skulle bildas. Kongl. Maj:t har heller icke, så att säga, haft så mycken fördom för banan, att han bifallit ansökan om att detta lån i förtid skulle utbetalas utan följdriktigt afslagit begäran om att det skulle utgå under åren 1886 och 1887 samt föreslagit, att det skulle utgå under åren 1887 och 1888; och dermed skulle icke någon förtida utbetalning komma i fråga. Detta var det skäl som för afdelningen var bestämmande, och den antydning, som gjorts derom, att någon inverkan från annat håll skulle på afdelningen eller Utskottet hafva varit verksam, lemnar äfven jag obesvarad. Emot sådant står mitt eget medvetande såsom tillräckligt bevis, och jag lemnar således en sådan antydning alldeles å sido.

Jag anhåller om bifall till Stats-Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad Utskottet i förevarande punkt hemställt och vidare på afslag derå, hvarefter propositionen på bifall till Utskottets hemställan förnyades, och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten IV.

Bifölles.

Punkten V.

Herr Lindahl: Ehuru Utskottet, såsom det synes, utan någon väsentlig meningsskiljaktighet ansett sig böra bestämma det nu ifrågavarande extra anslaget till låneunderstöd för enskilda jernvägar till så lågt belopp som fem millioner kronor, så vågar jag dock påkalla Kammarens närmare uppmärksamhet på denna fråga, innan Kammarren bestämmer sig för att fixera detta belopp så lågt, som Utskottet föreslagit. Enligt den förteckning på redan koncederade enskilda jernvägar, hvilken Utskottet i sitt betänkande infört, finner man, att om man frändrager den nyss afhandlade Hallandsbanan äfvensom Mora—Karlstadsbanan, så återstå dock sådana jernvägar med en anläggningskostnad af något öfver 17 millioner kronor. Den summa, från hvilken dessa jernvägar skulle kunna erhålla lån, har Utskottet nu emellertid bestämt till endast fem millioner kronor under de nästkommande fem åren. Vid två föregående riksdagar på 1870-talet, då extra anslag beviljades till låneunderstöd åt enskilda jernvägar, bestämde Riksdagen denna fond till tio millioner kronor hvardera gången under fem år; och det har visat sig, att denna fond icke var öfverdrifvet stor. Sista gången, då en sådan fond bestämdes, skedde det till belopp af fem millioner kronor, och redan efter de två första åren var denna fond disponerad, så att under de tre senare åren nägot understöd icke kunnat beviljas.

Det är tydligt, att om detta anslag nu fixeras till allenast fem

Låneunderstöd åt enskilda jernvägsanläggningar.

*Låneunder-
stöd åt en-
skilda jern-
vägsanlägg-
ningar.*
(Forts.)

millioner kronor, skall om ett eller två år detta vara taget i anspråk, och således något bidrag till öfriga jernvägar icke kunna komma i fråga utan Riksdagen besväras med särskilda motioner och framställningar om särskilda låneanslag till sådana jernvägar, dem Riksdagen vid flera tillfällen yttrat sig vilja slippa ifrån; och den diskussion om ett dylikt låneanslag, som nyss här egt rum, ådagalägger, att sådant kan blifva mer eller mindre oangenämt.

De villkor, på hvilka dessa lån till de enskilda jernvägarne meddelas, äro i och för sig för staten icke betungande, utan snarare kan man säga, att staten på hvarje sådant lån tager sin lilla procent. Att de enskilda jernvägarne skola söka att af staten erhålla de lån, som de behöfva, är naturligt, då de icke kunna hafva den kredit, som staten har hos de stora kapitalisterna. Staten har dessutom den fördelen af de enskilda jernvägarne, att Kongl. Maj:t eger bestämma deras trafiktaxor och gör det på sådant sätt, att staten för sina trupptransporter och dylikt får billigare kostnad än någon annan.

Det skäl, som Utskottet anfört, nemligen att det mindre beloppet af fem millioner kronor skulle vara tillräckligt, derför att vid den sista Riksdagen, då sådant anslag beviljades, det icke bestämdes till högre belopp, synes icke vara bevisande. Tvärt om talar det för motsatsen, ty det belopp, som då bestämdes, har visat sig icke vara tillräckligt. Således synes mig Utskottet snarare hafva bort på den grunden tillstyrka ett större anslagsbelopp.

På grund af hvad jag nu anfört och med stöd af sakens egen natur, yrkar jag, att Kammaren, med bifall till af mig och Herr Gumælius väckta motioner, behagade på det sätt ändra Stats-Utskottets förslag, att, i stället för fem millioner kronor ställes till Kongl. Maj:ts disposition för låneunderstöd åt enskilda jernvägsanläggningar ett extra anslag af tio millioner kronor, att med två millioner kronor årligen utgå under fem år från och med 1887, på de villkor, Riksdagen bestämmer.

Herr Bexell: Jag biträder Herr Lindahl och yrkar, att till ifrågavarande jernvägar bör anslås en summa af tio millioner kronor att utgå under en tid af fem år, så mycket mer som detta endast är ett lån — och vill jag på samma gång påpeka, att Riksdagen nyligen anslag en betydlig summa för statsbanorna.

Grefve Sparre: Utskottet har vid behandlingen af dessa frågor ansett sig böra framgå med så mycken varsamhet som möjligt. Utskottet har tagit hänsyn till hvad som varit bestämdt under föregående fem år och föreslagit ett belopp, som temligen nära svarar emot detta. Vid 1881 års riksdag föreslog Stats-Utskottet, att denna fond skulle bestämmas till sju och en half millioner kronor och utgå med en och en half million kronor om året under fem år. Detta belopp var visserligen lägre än det, som bestämdes åren 1871 och 1876; men detta förklaras af de strängare villkor, som Utskottet år 1881 föreslog och Riksdagen biföll, då det nemligen stadgades, att hälften af det erforderliga beloppet skulle tecknas i aktier; dessa sju och en half millioner kronor motsvarade således en byggnadskostnad af femton

millioner kronor. Sedan Riksdagen nedsatt beloppet till fem millioner kronor, beslöt Riksdagen under årens lopp särskilda låneanslag till enskilda jernvägar, så att samtliga de belopp, som under dessa år anslagos, uppgingo till 7,345,000 kronor.

Här hafva visserligen i år af några motionärer föreslagits högre belopp, men endast i två fall har man föreslagit att vissa enskilda jernvägar skulle understödjas. Utskottet har, vid bedömandet af det möjliga behovet, hemtat ledning från uppgifter af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, och de summor som af dessa framgå representera ett temligen högt belopp. Jag vill dock fästa uppmärksamheten derpå, att af dessa ett belopp af 4,036,000 kronor varit föremål för Kammarens särskilda beslut.

Andra poster sammanhännga med framställningar om anslag utan återbetalning. Genom sitt beslut vid tredje punkten, har Kammaren nyss afslagit dylika anslag till vissa föreslagna jernvägar, och jag tror, att de grundsatser, som hittills af Riksdagen hyllats, äfven hädanefter böra följas. Dessa jernvägar torde därför ej behöfva tagas i beräkning. Utskottet har därför trott sig kunna bibehålla det belopp, som under de föregående fem åren utgått, och följaktligen föreslagit ett belopp af fem millioner kronor, hvilket, sammanlagdt med det åt Göteborg—Hallandsbanan föreslagna låneunderstödet, utgör 7,068,000 kronor eller mycket nära det belopp, som under de föregående fem åren varit behöfligt.

Jag tror, att Riksdagen fortfarande måste lemna låneanslag till enskilda jernvägar, men jag tror, att litet hvar inser, att man varsamt och försigtigt måste gå fram på den banan, ty endast på det sättet förekommes ett forceradt jernvägsbyggande under en period och upphörande af allt jernvägsbyggande under en annan. Jag tror därför, att Utskottets i detta fall ådagalagda varsamhet är värd att af Kammaren understödjas och hemställer härmed om bifall till Utskottets förslag.

Herr Smith: Representanten från Blekinge län, Herr Lilienberg, har föreslagit, att Riksdagen för en bana emellan Carlshamn till Carlskrona skulle bevilja ett lån af 1,100,000 kronor. Stats-Utskottet har emellertid icke funnit anledning att lemna sitt bifall till denna framställning; och jag kan icke neka till, att jag högeligen förvånar mig deröfver, ty denna lilla provins har förut icke besvärat Riksdagen med några framställningar om dylika lån. De jernvägar, som der blifvit byggda, har provinsen sjelf fått bestå! Man hade då visserligen kunnat hoppas, att Stats-Utskottet, likaväl som det tillstyrkt beviljandet af lån åt Hallandsbanan, också kunnat lemna sitt bifall till detta understöd å 1,100,000 kronor åt provinsen Blekinge. Jag kan endast beklaga, att så icke skett; men då Stats-Utskottet å andra sidan föreslagit, att fem millioner kronor skulle med en million om året under de fem nästkommande åren lemnas såsom lån åt enskilda banor, så förmodar och hoppas jag, att regeringen i första rummet lemnar det nödiga lånet åt Blekinges jernväg, då detta län för första gången kommer och begär ett så beskaffadt stöd. Jag tror det så mycket hellre, som landstinget redan beviljat en del af anläggnings-

Låneunderstöd åt enskilda jernvägsanläggningar.
(Forts.)

*Låneunder-
stöd åt en-
skilda jern-
vägsanlägg-
ningar.*
(Forts)

kostnaden, och jag är öfvertygad om, att provinsen skall till det yttersta anstränga sig för att åstadkomma resten af det erforderliga aktiekapitalet. Då arbetskostnaden sällan varit billigare än nu och priset på byggnadsmaterialier ej heller ofta varit så lågt som just nu, tror jag icke det skulle vara en fördel att nu inskränka jernvägsbyggandet. Tvärt om tror jag det vore en stor fördel, om tillräckliga medel ställdes till regeringens disposition för att äfven under de närmaste åren på oförändradt sätt kunna fortsätta jernvägsbyggnaderna. Jag tror sålunda, att det hade varit lyckligast, om det belopp af tio millioner kronor, som begärts af några motionärer, äfven af Stats-Utskottet blifvit bifallet; men då jag för min del fruktar att icke vinna bifall för detta högre yrkande, och jag således anser klokast att hålla mig till Stats-Utskottets betänkande, så gör jag detta, och gör det under den förhoppningen att Blekinge vid fördelningen af låneanslagen icke måtte blifva lottlös.

Jag får således yrka bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr Hedlund: Då år 1881 detta ärende behandlades, särskildt inom Andra Kammaren, gälde striden egentligen anslag till fortsättande af statens jernvägar eller anslag till de enskilda banorna. Från den ena sidan yrkade man, att statsbanorna skulle fortsättas, och å den andra sidan ville man icke bevilja något vidare åt statens jernvägar. Man ville nemligen, att statens jernvägsbyggnader skulle upphöra och att i stället lånefonden till de enskilda banorna skulle ökas så mycket som möjligt.

Den, som här talar, stod då på statsbyggandets sida och önskade hellre inskränkning i de enskilda banbyggnaderna; ty var det verkligen fallet, att man "rusat" för mycket på jernvägsbyggandets område, så var det ju från den sidan alldeles gifvet, att ett statsanslag till de enskilda banorna, som innebar det dubbla, var ett starkare framrusande än byggandet på statens jernvägar.

För dem således, som frukta för det hastiga framrusandet, måste det vara att föredraga att låta staten bygga framför att genom statsanslag uppmuntra det enskilda jernvägsbyggandet. I senare händelsen hyste man äfven farhåga för att locka allt för starkt till skuldsättning genom denna uppmuntran, och man hade redan erfarit stora olägenheter deraf, ej minst då staten måste inlösa den olyckliga Motalabanan, der kommuner inom Östergötland förbundit sig till solidarisk ansvarighet. Ser man nu, inför den sak, som här föreligger, dessa båda synpunkter rätt i ögat, möter man i själfva verket den gamla frågan om statssystem eller enskildt system.

Jag tror att den synpunkten var riktig, som uppställdes af Öfverste Ericson, att staten borde bygga riksbanorna, men låta de enskilde bygga bibanor. Staten vill derigenom förekomma att de egentliga riksvägarna komma i enskildas händer. Tillräckligt återstår i allt fall för den enskilda företagsamheten genom tillfälle att anlägga bibanor.

Faran af att riksbanor äro i enskildes händer har visat sig i Frankrike, der det legat i de stora bolagens makt att helt enkelt

inställa trafiken, när de så funnit för godt, och der de ej utan skäl blifvit kallade vampyrer, som suga på statskroppen.

Beklagligtvis har Riksdagen, i följd af sin benägenhet för sparsamhet, öfvergifvit detta system — byggandet af riksvägarne för statens räkning — och har derigenom framtvingit hos de enskilde begäret att med stora uppoffringar förvärfa sig jernvägar, der staten bort bygga dem. Till sådana vägar hör den jernväg, hvartill anslag nyligen beviljats, nemligen Göteborg—Helsingborgsbanan. Efter mitt förmenande hade jemväl banan emellan Helsingborg och Halmstad, likasom fortsättningen uppåt, bort vara riksväg, och då hade man äfven undvikit den konkurrens med statens banor, som blifvit under debatten påvisad, och ej utan skäl.

Det förestår, efter min åsigt, för staten nu att öfvergifva sina farhågor, jag kan ej gifva det något annat namn, för att låta staten bygga sådana banor och alltså träda in på den vägen att så småningom inköpa de enskilda jernvägarne. Efter mitt förmenande blifver det, om icke i den närmaste tiden, dock inom en ej aflägsen framtid, en oafvislig nödvändighet att så göra. Genom att staten får de stora riksvägarne i sina händer kan man reglera trafiken på ett tillfredsställande sätt, och dermed skulle äfven den växande skuldsättningen förhindras vida säkrare än genom vare sig skyddstullar eller annat.

Hvad som emellertid nu föreligger är den dermed nära sammanhängande frågan, huru vida man bör höja det enskilda anslaget öfver de 5 millionerna samt derigenom uppmuntra än mera än hitintills systemet af enskildt jernvägsbyggande.

Från de af mig angifna synpunkter och för att förekomma de visserligen ganska förtjenstfulla, dock mindre lyckobringande ansträngningar, som från de enskildes sida göras för byggande af jernvägar, hvilka ej sällan visat sig vara föga välbetänkta, vill jag, likasom jag gjorde det vid 1881 års riksdag, uttala den mening, att när man utsträcker statens jernvägsbyggnader, bör man hålla det enskilda byggandet tillbaka och således ej gå utöfver hvad Stats-Utskottet vid denna Riksdag föreslagit, hvartill jag yrkar bifall.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats dels bifall till hvad Utskottet hemställt, dels ock, af Herr *Lindahl*, att Utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att den föreslagna anslagssumman 5,000,000 kronor höjdes till 10,000,000 kronor och beloppet 1,000,000 kronor höjdes till 2,000,000 kronor.

Sedermera gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Låneunderstödd af enskilda jernvägsanläggningar.
(Forts.)

Föredrogs å nyo och godkändes Lag-Utskottets den 3 och 6 innevarande April bordlagda utlåtande N:o 51, i anledning af Kongl.

Maj:ts proposition angående bestämmelser om vård och förvaltning af Stockholms stads allmänna begravningsplatser.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 6 och 7 i denna månad bordlagda betänkande N:o 11, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

*Ifrågasatt
förhöjning af
tullen å vissa
i traktater
med Frank-
rike, Spanien
eller Portugal
omförmälda
artiklar.*

1 punkten.

Herr Dahl: Då af det föreliggande betänkandet framgår, att Utskottet ansett det vara lämpligast att för närvarande tillbakavisa nära nog alla vid denna Riksdag väckta förslag om åsättande af högre införselsavgifter för så väl jordbruks- som industrialster, så torde det tillåtas mig att, innan betänkandet punktvis föredrages, få i största korthet angifva den uppfattning, som härvid varit för Utskottets pluralitet bestämmande.

Redan vid aflemnande af de förslag, som vid Riksdagens början af ett flertal motionärer i båda Kamrarne framlades, beträffande ändringar i nu gällande tullagstifning, påvisades det nära samband, som eger rum emellan samtliga näringsintressen, och att svårligen den tryckta ställningen för en eller annan näringsgren kan upphjelpas, om dervid åsidosätts de berättigade anspråk, som samtidigt framställas från andra näringsområden.

Motionärerna ansågo sig kunna, utan att befara någon motsägelse, betrakta jordbruket såsom landets viktigaste förvärfsgren och ville därför i främsta rummet försöka råda bot för det af alla erkända betryck, hvaraf denna närings talrika idkare nu äro hemsökte. Då från alla delar af landet ingått de mest bedröfliga skildringar af jordbrukets förtviflade ställning, och då allestädes en och samma anledning uppgafs företrädesvis härtill vållande, i det nemligen för den svenske landtmannen det visat sig alltmåra omöjligt att, under hårdare naturförhållanden och växande svåra skattebördor, bestå i täflan med utlandets här obeskattade jordbruksalster, så erbjöd sig närmast här samma utväg, som i många andra länder redan med framgång anlitats, att till utjemnande af ställningen för våra egna jordbrukare låta utlandets hit importerade alster drabbas af lämplig beskattning.

Man får ju derjemte ständigt höra förutsägelser mycket bestämt uttalade, att inom kort lättare kommunikationer skola sätta långt aflägsna världstrakter, hvarest produktionen af jordbrukets alster kan försiggå med vida ringare kostnader än de gamla kulturstaterna, i tillfälle att för ytterligt låga pris till de senare afsätta sitt öfverskott af dylika alster.

Det är ju klart, att detta förhållande måste ingifva stora farhågor hos vår världsdels jordbrukare, hvilkas både ekonomiska och sociala ställning sålunda allvarsamt hotas med en ytterst våldsam och djupt ingripande omstörtning. Derföre må heller ingen undra öfver,

att så många europeiska stater på de sista åren såsom verksammaste medlet att möta den öfverhängande faran tillgripit den nyss antydda tullskyddspolitiken. Men icke heller må det öfverraska någon att en sådan åtgärd mötts af starkt motstånd från vissa håll, dels emedan man betvivlat möjligheten att med sådana medel kunna åstadkomma något varaktigt gagn för jordbrukarne, och dels emedan man fått den föreställningen, att derigenom andra samhällsklassers berättade intressen skulle kunna på något kämbart sätt blifva förnärmade. Det har varit så mycket mera skäl att här i landet vänta ett starkt motstånd mot en protektiv tullpolitik, som det är en allmänt känd sak, att en sådan, i motsats till förhållandet i våra närmaste grannländer, just utaf landets regering starkt motarbetas.

Om man emellertid ser tillbaka på de senare årens händelser och tager i betraktande, huru stämningen både uti landet i dess helhet och inom Riksdagen allt mera utvecklats sig, så kan det knappt betvivlas, att man äfven hos oss börjat komma till insigt om att samma väg, som andra länder stigit in på, måste också af oss beträdas, och att samma medel, som i utlandet användts, måste äfven af oss anlitas.

Det kan visserligen vara godt, jag nekar icke dertill, att folkmeningen inom ännu vidsträcktare kretsar än hitintills kan få något mera tid att inse och öfverväga hela innebörden af en sådan reform, innan densamma varder oss af den hårda nödvändigheten påtvingad, men för min del beklagar jag djupt och bittert de stora och för landet högst känbara förluster, som måste genom ett uppskof än vidare framkallas. Sedan nu likväl Riksdagen för denna gången sagt sitt ord, om ock med en majoritet, som visserligen ej kan nämnas stor, skulle det, efter min uppfattning hafva varit från minoritetens sida lika oklokt som ogrannlaga att genom fortsatta partiella yrkanden och deraf följande tidsödande meningsstrider söka splittra Riksdagens arbetskrafter och upptaga den tid, som så väl behöfves för mångfaldiga andra viktiga arbeten. Då redan af sådant skäl minoriteten måst anse det vara riktigast att öfverlemnna åt händelsernas utveckling att till en kommande Riksdag verka på opinionen hos de ännu tvekande, så förefinnas dock äfven andra anledningar att iakttaga sådan hållning.

Många finnas nemligen, som både erkänna och behjerta den ytterst svåra ställning, hvori flera af vårt lands mest betydande industrigrenar befinna sig, och hvilka icke synnerligen skulle dragit i betänkande att genom en mera protektiv tullpolitik gifva dessa industrigrenar ett väl behöfligt stöd, om de fått göra detta utan samband med jordbrukstullar, eller åtminstone trott sig ega visshet, att ett accepterande af dessa senare jemväl inneburit säker garanti för lika verksamma åtgärders vidtagande till industriens fromma.

Erfarenheten i den närmaste framtiden skall nog hos dessa tveksamma komma att verka derhän, att de fatta, huru som den ytterligt förtviflade ställning, hvori vår jordbruksnäring har råkat, just förorsakat aftyning och kraftlöshet hos dessa många andra förvärfsgrenar, hvilka just hafva sina förnämste afnämare i de mindre jord-

*Ifrågasatt
förhöjning af
tullen å vissa
i traktater
med Frank-
rike, Spanien
eller Portugal
omförmälda
artiklar.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
förhöjning af
tullen å vissa
i traktater
med Frank-
rike, Spanien
eller Portugal
omförmälda
artiklar.
(Forts.)*

brukarne, och att således mycket ringa utsigt finnes för att kunna åstadkomma en förbättring på det industriella området, så länge landets talrikaste befolkning är ekonomiskt utarmad och alldeles beröfvad sin köpkraft. Från alla sidor skall nog erkännas, att landets näringsintressen äro, rätt fattade, att anse såsom solidariska, och att det af de flesta europeiska stater gifna föredömet måste säkrast anvisa oss medlet till deras skyddande.

Man kan ju visserligen påstå, att det kan finnas äfven andra utvägar att afhjelpa det rådande betrycket än de, som nu föreslagits.

Jag vill ej bestrida detta, och ingen skall upprigtigare än jag glädjas, om det kan lyckas att utfinna något verksammare medel till räddning ur betrycket, än det som nu undanskjutits.

Utskottets majoritet har för sin del betraktat en ökad tillgång på någorlunda väl aflönadt arbete såsom det angelägnaste för vårt lands befolkning och har för sådant ändamål vinnande velat gå samma väg, som i andra länder redan beträffs med framgång. Ansvaret för att i det hänseendet hafva åtminstone för den närmaste framtiden gäckt både jordbrukares och industriidkares förhoppningar är mycket stort, och jag tror nog att det så både uppfattas och kännas af dem, som veta med sig att hafva af ett eller annat motiv dertill medverkat. Men jag vill dock ej klandra dem, ty de tro sig hafva fullgoda skäl för sina åtgöranden, och de hafva nu visat sig måne om — det måste villigt erkännas — att utfinna andra utvägar, och redan den omständigheten, att man *söker* räddningsmedel, bär ju vittnesbörd om att man inser nödvändigheten att afhjelpa betrycket så snart som möjligt.

Det är således nu, efter mitt förmenande, ingenting annat att göra, än att öfverlemna åt en kommande Riksdag att fatta sitt beslut. Säkertligen hade dock landet väntat, att från samma håll, der nu röjts så stor beslutsamhet att tillbakavisa yrkanden, som år efter år i Riksdagen vunnit ökad styrka, nu genast kunnat framläggas något annat på erfarenhet och öfverlägsen sakkunskap byggt förslag till svårigheternas afhjelpande.

Det är sannerligen för sent att resa upp barriärer emot lavinen, när denna redan visar sig stadd i fallande. Men medan man nu börjat söka efter utvägar att åstadkomma en afveckling af våra tryckta näringars ställning, måste det vara för nationen i dess helhet, lika väl som för den enskilde under liknande omständigheter, en bjudande pligt att både iakttaga sparsamhet och att framför allt undvika ytterligare skuldsättning, för att ej förvärpa ställningen och än mera försvåra arbetet för dem, åt hvilkas skarpsinne och erfarenhet anförtratts att utfinna de säkraste och hastigast verkande räddningsmedlen.

Hvarest dessa stå att finna, är ej lätt att säga, men vi böra betänka, att, ehuru vi bo i en utkant af vår verldsdal, vi dock icke kunna utan stora finansiella faror alldeles emancipera oss från tillämpning af samma ekonomiska grundsats, som i våra dagar satt sin prägel på den allmänna europeiska politiken. Ty i annat fall skulle lätt nog kunna inträffa, att vi här uppe i Norden komme att erbjuda ett motstycke till "den sjuke mannen" i Södern.

Jag antager således såsom troligast, att nästa Riksdag skall stå inför nödvändigheten att taga under förnyad ompröfning samma stats-ekonomiska åtgärder, som nu tillbakavisats.

*Ifrågasatt
förhöjning af
tullen å vissa
i traktater
med Frank-
rike, Spanien,
eller Portugal
omförmälda
artiklar.
(Forts.)*

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och Utskottets i afseende på förevarande punkt gjorda hemställan bifölls.

2 punkten.

Friherre Klinkowström: Ehuru jag icke har något yrkande att göra vid denna punkt, har jag dock velat uttala den mening att jag anser det Utskottet riktigt förfarit att, då spannmålstullarne ej af Riksdagen godkändes, hemställa, att äfven detta förslag icke måtte till någon dess åtgärd föranleda. Men då jag vid förra Riksdagen i en motion tog mig friheten att, bland annat, äfven föreslå en revision af handels- och sjöfartstraktaterna, utom sådana, som innehöllo särskilda tariffen, så uttalade det årets Bevillnings-Utskott sin åsigt i strid mot min motion, och hvilken åsigt återfinnes i detta betänkande pag. 14—16.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Jag skulle icke uppehålla mig dervid, derest icke detta års Bevillnings-Utskott hade äfvenledes uttalat samma åsigt om de nu ifrågavarande traktaterna, nemligen vid slutet af pag. 16, der det yttras, "att de åsigter Utskottet d. v. s. 1885 års Bevillnings-Utskott sålunda i förevarande ämne uttalat, och hvilka åsigter Riksdagen förliedet år visat sig till fullo dela, har Utskottet sedan dess icke funnit någon som helst anledning att frångå."

Påtagligen är det någon frihandelsvänlig hand, som fört pennan vid nedskrifvandet af denna lilla fras; ty sedan kommer en strof, som fullständigt strider deremot, nemligen: "hvadan och då motionärernes hemställan om uppsägning af samtliga våra utan tariffbestämmelser ingångna handels- samt kombinerade handels- och sjöfartstraktater torde få anses åsyfta allenast att möjliggöra de mera omfattande förändringar i tulltaxan, som motionärerne påyrkat, men hvilka Utskottet under närvarande förhållanden icke kunnat förorda, Utskottet jemväl måste afstyrka bifall till motionärernes här afsedda hemställan."

Ja, den frasen delar jag till fullo. (Jag vet icke, huru vida den först af mig citerade meningen härrör från Bevillnings-Utskottets ärade ordförande; men jag ser huru han tyckes samtycka till att så är). Men deremot måste jag reservera mig mot att Utskottet nu ej funnit någon som helst anledning att uppsäga traktaterna.

Denna fråga har så till vida förändrat sig sedan sista Riksdagen, att i båda Kamrarne nu från regeringsbänken blifvit — i denna Kammar genom Herr Statsrådet Tamm — uttalad den mig och mina meningsfränder tillfredsställande åsigten att, så vida Riksdagen inkomme till Kongl. Maj:t med en begäran om revision af dessa äldre traktater utan tariffbestämmelser, så ville Regeringen taga denna viktiga fråga under allvarlig pröfning och söka åstadkomma en tillfredsställande utredning af densamma.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Det är således vid denna Riksdag uttaladt det erkännandet, att det vore möjligt att en sådan utredning kunde ske, om Riksdagen komme med en skrifvelse till Kongl. Maj:t.

Men jag måste på samma gång beklaga, att Regeringen behöfver invänta en sådan skrifvelse i ett ämne, der Regeringen ensam eger konstitutionell rätt att handla.

Hvad 1885 års Bevillnings-Utskott anmärkte med afseende på svårigheten att hafva två tariffer lärer vara så mycket mindre hållbart, som det ej torde vara obekant för dem, som det ringaste sysselsatt sig med dessa frågor, att icke ett utan åtskilliga länder hafva flera tariffer i sina tulltaxor.

Det är i Berlin offentligt utgifven en volym om de tyska tulltaxorna. Jag tviflar ej på att Herr Bennich läst den, så mycket mindre, som jag har mig bekant att man i General-Tullstyrelsen prenumererat på ett exemplar af detta utmärkta arbete. Om man nu studerar detta, så skall man finna deraf att det är många stater, som hafva dubbla tariffer, ja till och med, såsom Frankrike, flerdubbla. Och då borde det väl icke heller vara omöjligt för oss.

De förluster, som Sverige årligen gör derigenom att en mängd länder icke gifva oss några fördelar vid våra artiklars importerande till dem, men likväl här tullfritt eller mot låga tullar öfversvämma oss med sina lyxartiklar och annat kram, har jag redan påvisat uppgå till flera millioner, af hvilka förluster vi ej behöfde drabbas, om vi hade särskilda tullbestämmelser gällande för de länder, med hvilka vi icke ega tarifftraktater, och särskilda med alla öfriga stater, som drifva handel på Sverige.

Detta har jag velat säga i förbigående och för öfrigt att jag mot den nyss upplästa frasen reserverar mig på det högsta, emedan jag ej anser den vara af beskaffenhet att åtminstone af tullskyddsvännerna i denna Kammare böra gillas och godkännas.

Jag har ej något yrkande att göra.

Herr Bennich: Faderskärleken är en lika vacker som naturlig känsla.

Friherre Klinkowström väckte vid förra Riksdagen motion derom, att alla traktaterna skulle uppsägas, utom de för viss tid aftalade tarifftraktater. Denna motion rönt dock så liten framgång, att Bevillnings-Utskottet enhälligt afstyrkte densamma, och att inom Kamrarna blott en enda röst, nämligen den ärade motionärens, höjdes till förmån för motionen.

Vid sådant förhållande har Bevillnings-Utskottet verkligen ej, så vidt jag kan förstå, haft anledning att göra något annat än hänvisa till hvad Utskottet vid sista Riksdagen yttrade och Riksdagen så enhälligt godkände.

Men om Utskottet också skulle ansett sig vid denna riksdag haft anledning att säga annat, eller mera, så vill jag upplysa att det icke är Utskottets ordförande, som dikterat vare sig motiven eller beslutet, utan tvärt om Friherre Klinkowströms meningsfränder, hvilka utgjort pluralitet inom Utskottet.

Jag får således förklara att, så gerna jag än skulle önskat att kunna taga åt mig att vara författaren till den ifrågavarande strofen, så kan jag dock ej räkna mig det till förtjenst.

Då Friherre Klinckowström ej framställt något yrkande, så anser jag mig oberättigad att här längre upptaga Kammarens tid, utan anhåller endast om bifall till Utskottets förslag.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa handels- och sjöfartsfördrag.
(Forts.)*

Herr Reuterswärd: Af sjukdom hindrad att på senare tider deltaga i Bevillnings-Utskottets förhandlingar, har jag följaktligen icke heller kunnat hafva någon del i det afgifna, här förevarande betänkandet.

Jag finner af den motivering, som Utskottet afgifvit, att det funnits lämpligt att afslå hvarje framställning, som gjorts i alla de motioner, hvilka till denna Riksdag framkommit rörande tullskydd för en mängd artiklar. Jag finner ock, att Utskottets samtliga ledamöter förenat sig om afslag, och detta var helt naturligt, ty då frågan om spanmålstullar fallit, var det också alldeles klart, att de skulle draga industritullarne med sig i fallet. Derom är således intet att säga. Men jag skulle likväl önskat, att Bevillnings-Utskottet något omständligare motiverat skälet för ett afslag å alla de motioner, som i skyddsvänlig riktning förelägo; ty man skulle eljest möjligen vid en blifvande Riksdag kunna draga den slutsats, att Utskottets majoritet ännu icke i år insett nödvändigheten af att söka afhjelpa det betryck, hvaraf industrien lider i fullt lika hög grad som jordbruket. Den generella motiveringen hade man derföre bort rätta derefter. Det förslag, som innefattades i min m. fl:s motion, nemligen att Riksdagen skulle hos Kongl. Maj:t anhålla, att uppsägning skulle ega rum af alla traktater med andra länder utom för dem, med hvilka vårt land hade tarifftraktater, var framkommet under den förhoppning, att spanmålstullar och följaktligen äfven industritullar skulle blifva vid denna riksdag beslutade. Men i samma stund som frågan om spanmålstullar fallit, anser äfven jag för min del, att det skulle varit opolitiskt af Utskottets majoritet att under för handen varande förhållanden föreslå en skrifvelse till Kongl. Maj:t i detta ämne; ty, mine herrar, i frågans nuvarande läge skulle ett förslag om en sådan skrifvelse hafva ställt henne på en mycket sämre ståndpunkt, än den för närvarande har. Nu har regeringens ärade ledamöter vid debatten om spanmålstullarne i båda Kamrarne tydligt gifvit tillkänna, att det för Regeringen icke vore oangenämt, om Riksdagen beslöt en sådan skrifvelse. Men hvilken följd hade det blifvit, om Bevillnings-Utskottet hade föreslagit en sådan? Jo, utan tvifvel, hade den majoritet, som i Första Kammaran afslog spanmålstullarne, äfven afslagit detta skrifvelseförslag. Andra Kammaran hade må hända med flertalet af sina röster bifallit en sådan, men då frågan allenast gälde en skrifvelse till Kongl. Maj:t, hade den genom Kamrarnes olika beslut förfallit. Följden deraf hade säkerligen blifvit, att man ett annat år kommit och sagt, att Riksdagen icke velat veta af någon sådan skrifvelse. Det är för öfrigt fullkomligt riktigt såsom Friherre Klinckowström sagt, att regeringen kan, med den kännedom den bör ega om det allmänna tänkesättet i landet så väl i

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.*
(Forts.)

denna fråga som rörande landets ekonomiska ställning i allmänhet, utan någon slags påtryckning från Riksdagens sida och således äfven utan någon Riksdagens skrifvelse företaga en så beskaffad åtgärd att på diplomatisk väg söka få dessa traktater uppsagda för att vid en kommande riksdag kunna lemna Riksdagen något friare händer och för att sätta Riksdagen i tillfälle att bringa tulltaxan i systematisk form, som nu saknas. Ty man kan knappast tänka sig en tulltaxa sämre sammansatt än vår nu varande, som hvarken är protektionistisk eller frihandelsvänlig, utan der den ene fått in en liten tull här och den andre en liten tull der utan allt system. Hvad vi skulle önska vore att få göra en grundlig revision af tulltaxan i protektionistisk riktning. Om vi alltid hade följt den grundsatsen att pålägga väl afvägda tullar och derigenom lemna måttligt skydd för våran äringar, skulle vårt lands ekonomiska ställning i denna stund hafva varit kanske den mest lysande i hela världen. Men hurudan är vår ställning nu! Jo den är sådan, att man knappast vågar tänka huru allt skall sluta.

Jag hoppas dock, att tullskyddsfrågan med förnyad kraft återkommer vid en annan riksdag. En förändring i vårt tullsystem tränar sig fram och måste tränga sig fram, ty vi kunna icke föra en för oss egendomlig handelspolitik och det kan man så mycket mera finna som till och med i England, frihandels vagga, allt mera, och åtminstone inom den producerande delen af nationen, nästan enhälligt höja sig ropen på tullskydd. Endast på dessa sista 4 eller 5 år, som Tyskland haft sina höjda tullar, har detta England blifvit så kringskuret af Tyskland, att det börjat frukta för sina egna närings framtid. Trots sina många kolonier, der England har afnämare för sina produkter, börjar man allt mer och mer inse att systemet icke duger.

Jag har icke heller något yrkande att göra, men eftersom jag vid denna riksdag icke haft tillfälle att förut yttra mig i denna fråga, har jag velat uttala min mening.

Friherre Klinckowström: Lika litet som Herr Bennich — hvilken jag fömodar har förfäder, oaktadt de icke återfinnas i adelskalendern, och som således med berättigad stolthet kan säga: jag är den adliga ättens egen grundläggare — kan och bör svara för förfädrens synder och brister, lika litet anser jag 1886 års Bevillnings-Utskott kunna och böra svara för de synder, som ett föregående Bevillnings-Utskott kan hafva begått på tullpolitikens vidsträckt område. Herr Bennich säger, att Bevillnings-Utskottets majoritet var skyddstullsvänlig, och det oaktadt har denna majoritet voterat för att afslå ifrågasatt uppsägning af traktater eller rättare sagt voterat för godkännande af de motiv i detta betänkande, som jag tagit mig friheten ogilla eller reservera mig emot. Men detta påstående är väl, kan jag tro, en af de der vanliga sanningarna, som endast äro halfva eller tiondedels sanningar; ty det behöfdes blott, att en eller två af denna tullvänliga majoritet hade förenat sig med herr Bennichs minoritet för att denna minoritet skulle hafva blifvit majoritet. Och det har väl också varit fallet här.

Slutligen vill jag säga, att det icke synes mig rätt ädelmodigt af herr Bennich att såsom segrare påminna om de djupa sår, han slagit sin motståndare, den stackars Klinckowström, och att det icke är riktigt vackert af honom att till och med rifva upp såren på den slagne fienden, så att de kännas ännu djupare och till och med kunna komma honom att förblöda.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Herr Smith: Bevillnings-Utskottets högt ärade ordförande har nyss förklarat, att Utskottets majoritet har bestått af motståndare mot hans åsigt och att således han och hans meningsfränder icke hafva haft någon andel i motiveringen eller beslutet i denna fråga. Då så är förhållandet, att det icke är ett frihandelsvänligt Utskotts beslut, som här är i fråga, utan dess motsats, och då denna sida har i Bevillnings-Utskottets första betänkande vid denna riksdag sagt något helt annat än i det nu förevarande, ber jag att få uppläsa af hvad som framhålles i motiveringen till Bevillnings-Utskottets betänkande n:o 1 följande:

”Det föredöme, som sålunda gifvits, måste det för oss vara desto nödvändigare att efterfölja, som de nya eller förhöjda tullar, hvarmed åtskiliga af Europas förnämsta stater på senare tiden omgärdat sig, äfven för oss ytterligare väsentligen försvårat möjligheten till afsättning af varor, hvilka tillförene kunnat härifrån med fördel exporteras. Att vi å vår sida vid sådant förhållande måste bygga vår tullagstiftning på grundsatsen af reciprocitet, synes Utskottet uppenbart.”

Det skulle intressera mig att få veta, på hvilket sätt en sådan reciprocitet skulle vinnas, om vi äro bundna genom traktater, såsom nu är förhållandet, med nästan alla stater på sådant sätt, att vi äro skyldiga att behandla dem såsom de mest gynnade nationer. Jag förmodar, att om någon reciprocitet skall kunna vinnas, är det nödvändigt, att vi först uppsäga dessa traktater eller åtminstone dem med våra närmaste grannar. Visserligen kan man utestänga Ryssland, Tyskland och Danmark genom en serskild tull, i fall differentialsystemet införes, och jag hade därför tro, att protektionisterna skulle gå i den riktningen, som deras första betänkande innehöll, nemligen att Sveriges lagstifning skulle blifva en reciprok lagstiftning. Hade så skett hade Utskottet bort hemställa om åtgärder för uppsägning åtminstone af de traktater, af hvilka vi lida värst, nemligen traktaterna med Ryssland, Tyskland och Danmark. Att uppsäga alla traktater öfver hufvud taget vore oklokt, ty det finnes många traktater, som medföra för oss stora fördelar utan någon som helst skada, t. ex. traktaten med Kina, der vi sälja mycket tändstickor, ehuru Kina inför stort ingenting hit. Så är ock förhållandet med traktaten med Italien; den medför för vår export ganska stora fördelar, under det att Italien säljer mycket litet hit, och det af varor som icke kunna här produceras. Det finnes således många länder, med hvilka vi ega handelstraktater, der det vore oklokt att uppsäga dessa traktater.

Under sådana förhållanden anser jag, att Utskottet handlat rätt, då det afstyrkt uppsägning af en del traktater, men att taga alla öfver en bank är ett fel, som strider mot Utskottets egen uppfattning, innan

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa handels-
och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

frågan om spanmålstullar var afgjord. Hade frågan om åsättande af spanmålstullar afgjorts så, som Utskottets pluralitet önskat, så hade nog också betänkandet fått ett helt annat utseende, ty jag kan icke tänka mig, att Utskottet velat frångå sitt förra beslut.

Utskottet har tagit upp Friherre Klinckowströms motion från förlidet års riksdag, ehuru denna motion nu icke förelåg till någon behandling. Utskottet har tillika omförmälat en min motion vid denna riksdag, hvilken motion icke tillkom Bevillnings-Utskottet att behandla, emedan den remitterats till ett tillfälligt Utskott. Den angick differentialtullar, och jag kan icke inse, hvad Riksdagens Bevillnings-Utskott hade med den motionen att göra, då den icke blifvit till Bevillnings-Utskottet hänskjuten. Den min motion, som hos Bevillnings-Utskottet förelåg till behandling, rörde allenast, att, derest denna Riksdag skulle komma att besluta höjda införselstullar, jag begärde, att dessa tullförhöjningar icke måtte träffa England eller andra länder, med hvilka vi hafva tarifftraktater. Det är detta min motion innehöll och som skulle af Bevillnings-Utskottet pröfvas. Men att taga motiven för min förra motion, såsom Utskottet gjort, oakadt denna motion icke förelåg, därför att Utskottet derigenom ville liksom trycka sin pregel på dessa motiv, är efter mitt förmenande ett alltför slugt tillvägagående, för att jag icke skulle anse mig böra derå fästa uppmärksamhet. Jag måste för den skull yrka återremiss på punkten, med begäran att den måtte blifva behandlad i sammanhang med min motion, som förmodligen framdeles kommer till behandling och som rör dels partiel uppsägning af vissa traktater och dels differentialtullar. Jag hoppas, att Kammaren desto heldre behagade bifalla detta yrkande, som det är alldeles i öfverensstämmelse med det beslut i tullfrågan, som Kam-maren förut fattat. Ty om Kammaren nu fattar det beslut, som Utskottet föreslagit, vore det att gå i motsatt rigtning mot hvad Kam-maren förut beslutat. Jag vågar derjemte hemställa, huru vida det icke vore en fördel att få tullfrågan komplett utredd till nästa riksdag samt huru vida det icke vore bättre att återkomma till frågan nästa riksdag genom en af regeringen verkställd utredning, huru man klokast bör lagstifta, än att frågan då åter upptages med lika svaga material, som dem vi nu ega? Jag tror för min del, att det är nödvändigt, att denna fråga utredes så väl som ske kan. Huru det sedan utfaller kan vara ligkiltigt, men i allt fall kan frågan endast vinna på en fullständig utredning. Afslår Kammaren begäran om en sådan utredning, så synes deraf, att Kammaren alls icke vill någon utredning. Alla frihandlare och de personer, som hylla protektionistisk tullagstiftning hålla naturligtvis hvar och en på sin idé och då blir frågan åter nästa riksdag: hvilkendera skall segra? Denna Riksdag var det 17 rösters öfvervigt för den ena åsigten, men vi veta icke, huru många det kan blifva nästa riksdag. Jag tror derföre, att det vore önskligt, att litet hvar, som icke satt sig så mycket som de ledande männen in i denna fråga, blefve i tillfälle att efter denna utredning bestämma sin mening på ett för landet önskvärdt sätt och vunne en insigt i saken, som icke är möjlig att erhålla genom de enskilda motioner, som hittills förelegat.

På grund häraf anhåller jag om återremiss på denna punkt, hvilken återremiss då kunde behandlas i sammanhang med det Tillfälliga Utskottets betänkande, som skall behandla min motion rörande dels differentialtullar, dels partiel uppsägning af vissa traktater.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Herr Björnstjerna: Då flere röster höjt sig till förmån för en åtgärd, hvarigenom de handelstraktater skulle uppsägas, som endast innehålla den föreskrift, att de respektive länderna skola behandlas såsom de mest gynnade nationer, men jag för min del anser, att en sådan åtgärd skulle vara ytterst betänkelig och komma att medföra mycket stora förluster för vårt land, kan jag icke underlåta att besvara dessa yttranden. Om man skulle uppsäga dessa ingångna traktater, vore det i ändamål att avsluta särskilda traktater med de olika länderna och således ingå traktater, byggda på särskilda tariffer. Det bör vara hvar och en bekant, som sysselsatt sig med sådana frågor, att tarifftraktater är ett stort steg i frihandelsrigtning. Det var i sådant afseende, som de af Napoleon återupplifvades. Frankrike hade mycket hög tulltaxa med en mängd differentialafgifter på sjöfarten o. s. v. Det var för att kunna tillintetgöra dessa och införa ett liberalare system, som Napoleon föreslog dessa tarifftraktater.

Traktater utan tariff kosta oss ingenting; vi få genom dem alla de fördelar, som andra länder tillköpa sig genom tarifftraktater. Dessa fördelar få vi till skänks genom de oskyldiga traktater, som man här velat upphäfva och som icke hindra oss att vara herrar öfver vår egen tulltaxa. Hade vi endast sådana, kunde vi ju höja tullafgifterna så mycket vi ville, men det är just tarifftraktaterna, som hindra oss att göra det. Så länge vi hafva dessa, eller till och med blott en tarifftraktat, sådan som den med Frankrike, kunna vi icke göra det. Hvad skulle nu inträffa om vi uppsade dessa traktater utan tariff för att ersätta dem med tarifftraktater?

Det första det land, med hvilket vi underhandlade, skulle efterse, blefve, hvilka tarifftraktater vi hafva och de tullsatser, vid hvilka vi enligt dessa äro bundna; någon förhöjning utöfver dessa kunde naturligtvis ej ifrågakomma, enär hvarje traktat, med eller utan tariff, alltid måste innehålla bestämmelsen, att hvartdera landet förbehåller sig behandling såsom den mest gynnade nation. Ty funnes icke denna punkt, så vore det ett nonsens att den ena dagen, med möjligen väsentliga uppoffringar, betinga sig fördelar t. ex. i Tyskland, så framt Tyskland den andra dagen kunde medgifva bättre fördelar åt andra nationer, hvarigenom hela vår vinst ginge förlorad. Man kan således icke få en enda artikel i tulltaxan förhöjd genom dylika underhandlingar, men deremot med temlig visshet förutsäga, att vid hvarje ny tarifftraktat blir tullen allt mer och mer nedsatt. Vi hafva exempel härpå från vår egen erfarenhet; i vår senare traktat med Frankrike blefvo tullarne lägre än i den första. När vi afslöto traktaten med Spanien, måste vi ytterligare nedsätta tullen på vissa artiklar, och när vi afslöto traktaten med Portugal måste vi än ytterligare nedsätta tullen på en så vigtig artikel som vin. Det blir den naturliga följden, att för hvarje tarifftraktat, jag avslutar, måste jag bevilja nya

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

tullnedsättningar. Hvad skulle nu följden blifva, om vi uppsade alla dessa traktater? Man har yttrat, att de icke äro grundade på reciprocitet. Jo! det är just derpå de äro grundade, — på fullständig reciprocitet. Tyskland är i alldeles i samma ställning som vi. Tyskland har tarifftraktater med tre eller möjligen fyra makter, — jag vet icke, om det har afslutat någon sådan traktat med Portugal — vi hafva tarifftraktater med tre makter. Tyskland har med tjugu makter ingått traktater med förbehåll endast af behandling som den mest gynnade nation och lika många sådana traktater hafva äfven vi. Vi stå således på fullkomligt samma ståndpunkt som Tyskland.

För att visa, att vi genom dessa allmänna traktater verkligen erhålla fördelar, derigenom att andra makter afsluta tarifftraktater och köpa sig rättigheter i länder, med hvilka vi afslutat blott allmänna traktater, skall jag endast bedja att få läsa upp några stycken ur den italienska tulltaxan för att se, hvad vi hafva vunnit i Italien. Det är sant, att hvad vi exportera dit är för närvarande obetydligt, men exporten kan ju blifva större. Jag vill nu angifva några sådana artiklar, för hvilka vi fått tullnedsättning på grund af de tarifftraktater, som Italien afslutat med Österrike och Frankrike. I Italien är den allmänna tariffen å redskap och verktyg af jern eller stål för handverk och åkerbruk 14 lire per centner; genom fördragstariffer med Österrike och Frankrike har tullen blifvit nedsatt till 10 à 12 lire. I afseende på trävaror är för bräder eller inlagda rutor till parkettgolf den allmänna tariffen per meter-centner 6 lire. Genom fördrag med Österrike-Ungern är tariffen nedsatt till 4 lire. För vanliga sågade fyrkantiga eller enkelt tillhuggna trävaror, derunder inbegripna hyflade sådana, så framt de icke utgöra färdiga arbeten, är den allmänna tariffen 1 lira per kubikmeter. Enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern äro dessa trävaror fria från tull. För husgeråd och diverse arbeten af vanligt trä, ej polerade eller målade, är den allmänna tariffen per 100 kilo 8 lire. Enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern äro de fria från tull. Möbler af vanligt trä, ej stoppade, äro enligt den allmänna tariffen åsatta en tull per 100 kilo af 20 lire. Enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern är tullen 7,50 eller 13 lire. För möbler af fint trä, äfven stoppade, upptager den allmänna tariffen 60 lire, men fördragstariffen med Frankrike endast 40 lire. Korta varor af trä, leksaker m. m. draga enligt den allmänna tariffen 55 lire, men enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern endast 40 lire. Gröfre korgarbeten äro i den allmänna tariffen åsatta en tull af 5,50 lire, men enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern fria från tull. Gröfre papper till omslag drager enligt den allmänna tariffen en tull af 5 lire per 100 kilo, och papp, ordinar, af 8 lire, men äro enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern fria från tull. För handskar, alla slag, utgör enligt den allmänna tariffen tullen per 100 par 20 lire, enligt fördragstariffen med Frankrike är den nedsatt till 7,50 lire. Öl — en vara, som ju möjligen kunde komma att exporteras ifrån oss — är i den allmänna tariffen åsatt en tull per hektoliter af 15 lire; enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern är den nedsatt till 2 lire. Samma är förhållandet med öl på buteljer för hvarje 100-

tal sådana. Sprit, ren, på fat, drager enligt den allmänna tariffen per hektoliter en tull af 25 lire, men enligt fördragstariffen med Österrike-Ungern 12 lire. Å söt eller kryddad sprit, rom, brännvin m. m. är tullen i den allmänna tariffen satt till 50 lire; enligt fördragstarifferna med Österrike-Ungern och Frankrike utgör den 25 och 12 lire. Jag har här antecknade äfven åtskilliga andra artiklar, som jag öfverhoppa, och vill slutligen endast tillägga, att tullen för stål i stänger, plåt eller tråd är enligt den allmänna tariffen 10 lire per centner, men nedsättes i fördragstarifferna med Österrike och Frankrike till 4,62 lire. Hästkosöm drager enligt den allmänna tariffen 14 lire, men i fördragstarifferna endast 12 lire. Tändstickor, som enligt den allmänna tariffen äro åsatta 11 lire per 100 kilo, är enligt fördragstarifferna fria från tull. Tjära är i den allmänna tariffen åsatt en tull af 3 lire, men i fördragstarifferna endast 1 lira.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Här se vi sålunda, att på grund af dessa traktater utan tariff vinna vi mycket stora fördelar, som kosta oss ingenting, och vi binda oss icke heller derigenom. Nu yrkar man, att vi skola uppsäga alla dessa traktater. I sitt anförande i frågan om spannmålstullarne yttrade Herr Smith: "Man borde säga till tyskarne: vi höja tullarne med 20 procent på alla edra varor, som importeras till Sverige, och det till sådan myckenhet, att värdet deraf för närvarande uppgår till nära 90 millioner kr. om året. Om vi höja dessa tullar med 20 procent, skulle det, ensamt för Tyskland, utgöra cirka 18 millioner kronor om året". Han uppgifver sålunda, att 20 procents tullförhöjning på tullen för tyska varor skulle utgöra 18 millioner kronor. Hela vår beräknade tullinkomst är emellertid i den Kongl. statsverkspropositionen upptagen till endast 29 millioner kronor; således kunde väl 20 procents förhöjning i tullen å tyska varor blott utgöra en obetydlighet emot de förespeglade 18 millionerna. Herr Smith har påtagligen begått det misstaget, att han tagit 20 procent af hela värdet af Tysklands export till Sverige i stället för 20 procent af tullinkomsten. "Jag tror", säger han vidare, "att, om vi börja underhandlingar med Ryssland och Tyskland, vi snart skulle komma till rätta med dessa länder och få traktater med dem, som kunde medföra en stor och betydande afsättning af våra få produkter i dessa länder, på samma gång som stabilitet i våra handelsförhållanden ernåddes".

Nå väl, vi uppsäga alltså traktaten med Tyskland och lägga 20 procents förhöjning på dess export till oss. Ja! den första påföljden blefve, att vi komme under den högre tariffen, men det gjorde oss dock icke så mycket, ty skillnaden är i allmänhet icke stor, och för de varor vi exportera så godt som ingen. Men der står en liten obehaglig paragraf i den tyska tulltaxan, nemligen, att, så framt något annat land behandlar tyska varor eller fartyg sämre än något annat lands varor eller fartyg, har den tyska regeringen rätt att lägga 50 procents tilläggstull på det landets varor. Således blefve resultatet, att vi finge 50 procent högre tull på våra trävaror och vårt jern, och derigenom vore naturligtvis hela vår export till Tyskland slut. Ty dessa varor äro så skrymmande och så tunga, att de icke kunna komma in på bivägar. Men de, som skulle vinna härpå betydligt, äro

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Ryssland, Österrike och Kanada. För dem vore det en stor fördel, ty vårt trä och jern skulle komma att stanna hemma. Men, säger man, vi skola avsluta en annan traktat med Tyskland och der betinga oss fördelaktigare villkor. Ja, huru pass lätt det är att avsluta traktater, känna icke de herrar, som så tala. Jag skall här anföra ett exempel. När jag hade den äran att emottaga chefskapet för Utrikesdepartementet, var en af mina första åtgärder att föreslå Tyskland att regularisera det orimliga förhållande, som ännu eger rum, att vi med stater, som tillhöra det tyska riket, hafva sju olika handels- och sjöfartstraktater, hvaraf en med ett land, som icke vidare finnes till, nemligen Hannover. Jag trodde, att detta skulle vara ofantligt simpelt — alla dessa traktater äro nästan af samma innehåll — och jag föreslog, att vi skulle i en gemensam traktat sammanföra hvad som stod i dem alla. Vi erbjödo till och med Tyskland några fördelar genom att tillerkänna Hansestäderna rätt till kustfart på Sverige, hvilket deras fartyg hittills saknat, och vi begärde intet i stället. Jag hoppades således, att den nya traktaten skulle snart vara färdig; helst tyska regeringen med mycken välvilja upptog förslaget. Men i det tyska riksrådet uppträdde representanten för Lübeck med yrkande, att tyskt brännvin borde behandlas i Sverige på samma sätt som det franska drufbrännvinet och påstående, att Tyskland, så länge detta vägrades, icke åtnjöte samma rätt som den mest gynnade nation. Man hade nemligen från Lübeck hitsändt färgadt potatesbrännvin och sökt få det förtulladt såsom cognac. Underhandlingarna varade ett par år och voro ganska obehagliga. Tyska regeringen erbjöd oss inga fördelar, men fordrade alltjemt, att tyskt potatisbrännvin skulle få komma in här i landet på samma villkor som franskt drufbrännvin. Jag framhöll, att, om varan vore försedd med certifikat, sådana som enligt franska traktaten erfordrades, derom, att den vore i Tyskland tillverkad drufbrännvin, kunde, enligt min åsigt, den ej förvägras att komma in i landet på samma villkor som det franska drufbrännvinet, men att franskt brännvin, som ej vore tillverkad af drufvor, icke heller finge här införas för den lägre tullen. Hela vår underhandling strandade härpå, och vi stå ännu i denna stund, 12 år senare, på samma punkt och hafva fortfarande sju traktater med Tyskland. Det kunde således mycket lätt hända, om vi uppsade våra nuvarande allmänna traktater och började underhandlingar med Tyskland om en tarifftraktat, att vi utan att vinna några nämnvärda fördelar, nödgades göra mycket stora eftergifter, såsom t. ex. att släppa in tyskt brännvin för den lägre tullen.

Herr Smith har uträknat, att vår handel med Tyskland är så ofördelaktig och deremot handeln med Frankrike så gynsam för oss. I sin motion N:o 44 anför han, att handelsutbytet med Tyskland har t. ex. för år 1883 bringat oss en förlust af 72 millioner kronor, då deremot handeln med Frankrike lemnat oss en vinst af närmare 24 millioner kronor. Han har dock härvid icke tagit i betraktande Tysklands geografiska läge, hvilket gör att nästan all transitohandel på Sverige går derigenom. Så godt som alla de varor, som komma t. ex. från Österrike och Schweiz, för att icke tala om längre bort belägna

länder, likasom äfven en mycket stor del af importen från Frankrike och Belgien, tager således sin väg öfver Tyskland och står upptagen såsom tysk export. Jag vill anföra några exempel härpå. Om Herr Smith något närmare betraktar Kommerskollegii statistiska uppgifter, skall han finna, att nästan inga af de företrädesvis franska fabriks- och lyxartiklarne finnas upptagna såsom införda från Frankrike, men deremot i ofantliga qvantiteter såsom införda från Lübeck. Följande tabell å varuinförsel från Frankrike och Lübeck kan härom lemna upplysning:

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

	<i>från Frankrike:</i>	<i>från Lübeck:</i>
	kr.	kr.
Väfnader, Helsiden	2,900	1,514,000
„ Halfsiden	46,800	774,000
„ Bomulls	12,500	2,239,000
Band: silkessammets- & helsiden	1,350	136,000
„ andra slag	1,064	1,020,000
Blommor, konstgjorda	8,680	399,000
Galanterivaror	3,040	167,000
Bijouterivaror	27,000	259,000
Handskar	1,400	119,000
Luktvatten	2,300	40,500
Spetsar	1,600	496,000
Skodon	inga	513,000
Solfjädrar	inga	32,000
Plymer	inga	471,000
Silke	intet	595,000
Snörmakarbete	intet	365,000

Från andra tyska hamnar införes af dessa varor helt obetydligt eller alls intet.

Om Herr Smith hade tagit detta i betraktande, så skulle han kanske hafva funnit, att skilnaden mellan vårt varuutbyte med Tyskland och med Frankrike icke är så stor till Frankrikes förmån, ehuru det visar sig så, därför att måhända största delen af de franska varorna stå upptagna i tulljournalen såsom komna från Tyskland. Han borde äfven hafva tagit i betraktande, att några af de tyska hamnarne äro de största marknaderna för kolonialvaror. Han skulle då funnit, att bland de såsom tyska införda varorna stå upptagna t. ex. följande från Hamburg, Bremen och Lübeck införda kolonialvaror: tobak, oarbetsad, för närmare 5 millioner kronor, kaffe för 4 millioner kronor och råsocker för 3,200,000 kronor. Dessutom infördes från Preussen för nära 6 millioner kronor spanmål och mjöl, deraf måhända största delen är rysk vara. Herr Smith har sålunda icke tagit i betraktande, att Tyskland är det land, öfver hvilket alla dessa varor transiterar till oss. När man gör sina beräkningar på det sättet, så blifva de rasande. Han vill att vi skola säga upp våra traktater med grannländerna. Hvilka äro då dessa? Jo, Ryssland och Finland, af hvilka det senare landet har sin särskilda tulltaxa, samt Tyskland, Danmark och England. Af alla dessa länder finnes det intet mer än Tyskland, som afslutar några tarifftraktater. Hvad tjénar det då till att uppsäga våra traktater med

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

de andra, som aldrig avsluta sådana? Herr Smith anser, att det skulle vara mycket fördelaktigt att avsluta en tarifftraktat med Ryssland; derigenom skulle vi tillförsäkra oss en stor afsättning på detta land. Men Ryssland har ännu aldrig avslutat någon sådan traktat med något land. Det har en enda tulltaxa för alla länder och har aldrig gått ifrån denna regel, och kommer säkert icke att göra det för ett land, som har så liten omsättning som vårt. Men hvad blefve följden, om Ryssland verkligen skulle vilja ingå i underhandling med oss om en sådan traktat. Naturligtvis blefve då det första yrkandet af Ryssland, att vi skulle slå fast i vår tulltaxa fortfarande tullfrihet för spannmål och mjöl, Rysslands förnämsta utförselsartiklar till Sverige. Det är gifvet, att detta skulle blifva det första yrkandet. Hvad skulle våra protektionister tycka derom? Tror man verkligen, att vi skulle kunna af Ryssland eller Tyskland utverka några särskilda fördeaar, som de på samma gång naturligtvis vore tvungna att medgifva alla andra traktatsländer? Hela vår export till Tyskland utgjorde år 1883 icke mer än 18½ millioner kronor. Hela införseln till tyska tullföreningens länder, de ädla metallerna frånräknade, utgjorde deremot samma år ett värde af 3,262,500,000 mark. Sedan kommer införseln till Bremen, som, efter afdrag af varor till och från tullföreningen, uppgår till 412 millioner Mark; införseln till Hamburg, ensamt uppgående till 2,208 millioner Mark, utelämnas här, då jag ej funnit någon uppgift på huru stor del deraf utgöres af omsättningen med tullföreningsländerna. När jag således endast tager införseln till tullföreningen och Bremen, utgörande sammanlagdt 3,674,500,000 Mark eller, efter 90 öre pr Mark, 3,307 millioner kronor, så utgör vår export dit å 18½ millioner icke ens ⅔ procent deraf. Huru vill man då tro, att Tyskland skulle kunna gifva oss några särskilda fördelar, som det i så fall måste medgifva äfven åt andra länder, när vår export väger så litet på handelsvägen? För att visa, att man icke utan fara kan sätta sig på sina höga hästar och säga upp traktater, ber jag att få anföra, hvad som hände förlidet år med Rumänien, som är ett oberoende konungarike, med större folkmängd än Sverige, och som exporterade mycket spannmål och boskap till Frankrike. När nu Frankrike lade en hög tull på just dessa alster, så morskade sig Rumänien och förklarade, att hädanefter kunde det icke behandla Frankrike såsom den mest gynnade nation, utan måste låta Frankrike betala efter den högre tariffen med 15 procent tullförhöjning å alla artiklar. Frankrike å sin sida besvarade detta med att lägga en tull af 50 procent af värdet på alla rumäniska varor, hvilket gör, att all import från Rumänien naturligtvis afstannat.

Nej, mine herrar, låtom oss behålla våra traktater utan tariff; de äro en mycket dyrbar sak att ega, och låtom oss hellre undvika nya tarifftraktater annat än när vi äro tvungna dertill, för att icke få hela vår handel afskuren med ett sådant land som till exempel Frankrike.

Jag upprepar således, att det skulle vara ett mycket stort steg i frihandelsrörelsen att uppsäga våra traktater utan tariff, hvilka äro i alla afseenden de fördelaktigaste, för att avsluta sådana med tariff,

och att detta skulle medföra för vårt land de största ekonomiska faror och bekymmer.

Jag yrkar alltså bifall till Utskottets förslag.

Detta anförande mottogs med bifallsrop.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

Herr Smith: Det må anses förmätet af mig att vilja besvara en så högt ärad talare, men nödvändighetens lag tvingar mig dertill. Jag kan först och främst icke fatta, huru den ärade talaren har kunnat läsa mitt anförande på det sättet, som han tolkade mitt yttrande den 4 April, "att om vi höja tullen med 20 procent, så skulle det göra 18 millioner om året". Jag kan icke gerna tänka mig, att man i mitt yttrande kan se eller läsa annat, än hvad ordalydelsen gifver vid handen, och det är, att om vi skulle vilja höja tullen på samma sätt, som Frankrike nyss gjort emot Rumänien, jag säger om vi skulle vilja höja den, så att den komme att utgöra 20 procent af varans värde — och jag ser intet hinder därför — så skulle det medföra en tullinkomst af 18 millioner kronor. Bevillnings-Utskottet, deri talaren är ledamot, har ju föreslagit en tull på spanmål och mjöl af omkring 20 procent af dessa varors nuvarande värde, hvadan jag derigenom hade fullt fog för mitt antagande, att man på alla tyska varor skulle kunna åsätta en tull af 20 procent å varuvärdet utan att behöfva blifva hånad för ett sådant antagande. Jag skulle dock icke vilja tillstyrka, att Sverige gjorde på samma sätt, som Frankrike, ty vi äro icke någon stormakt. Men deremot tror jag, att Sverige är ett sjelfständigt konungarike, som icke bör bero af grannarnes godtycke, och det synas vi nu göra till icke obetydlig del till exempel gent mot Tyskland, ty när vi afslöto vår traktat med Ryssland, då var det frihandelsvänligt likasom vi, men sedan har Tyskland höjt sina tullar och vi hafva fått betala de högre tullarne. Nu frågar jag, om vi icke hafva rätt att begagna vår nationella sjelfständighet och göra sammalunda? Jag kan icke fatta, att Tyskland skulle kunna finna sig pikeradt deraf, att vi iakttaga vår rätt likasom Tyskland sjelf. Något nödtvång att genast afsluta en traktat med Tyskland förefinnes icke, ty om vi uppsäga vår traktat med detta land, så behöfva vi icke afsluta någon ny traktat förr, än vi infört högre tullar på just deras varor här i Sverige, och då blefve det kanske en fördel för dem att ingå en traktat, om de önska förbindelse med oss.

Jag tror icke, att det är någon fördel för Sverige i det stora hela, att våra varor gå öfver Tyskland i så stor myckenhet, som de nu göra. Jag tror, att det vore fördelaktigare, om de varor, som komma t. ex. från Österrike-Ungern, ginge direkt öfver Fiume. Det är oss sålunda till ingen fördel att vi taga dessa varor öfver Tyskland. Likaså är förhållandet med de varor, som komma från Frankrike.

Jag erkänner villigt, att af de varor för omkring 90 millioner, som vi importera från Tyskland, kommer en stor del från Frankrike, Österrike och andra länder, men förhållandet är, att hvarken den siste talaren eller någon annan kan upplysa, ens tillnärmelsevis, huru mycket, som kommer från Tyskland och huru mycket från de

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

andra länderna. Det finnes ingen statistik, som lemnar upplysning härom. De material, som den ärade talaren haft att tillgå, har jag icke kunnat använda, utan jag har fått hemta mina uppgifter så godt jag kunnat. Men jag tror, att derest vi icke hade lika tullar gent emot Tyskland som emot Frankrike, så skulle följden blifva den, att vi finge en ångbåtslinje etablerad mellan Håvre och Stockholm. Frakten skulle då kunna besörjas af svenska fartyg mellan Frankrike och Sverige och denna frakt blefve oerhördt mycket billigare än att taga varorna öfver Köln och Lybeck eller Hamburg, och Sverige skulle således i första hand vinna fraktskilnaden genom differentialtull gent emot Tyskland.

Det resultat, som skulle vinnas genom differentialtullar, vore, att vi måste skaffa oss direkta kommunikationer med Österrike, Italien m. fl. länder och dessa så ofta återkommande, att det icke ens kunde blifva tal om att behöfva taga en enda varukolloy öfver Tyskland och då fingo vi ock verklig visshet om huru mycket vi köpa från tyskarne och de från oss. Det kan icke bortresonneras, att vår export till Tyskland är alldeles otroligt liten, och det kan lika litet bestridas, att vi från Tyskland köpa en mängd till stor del underhaltiga varor, som de skicka på oss, varor till och med af sådan beskaffenhet, att de der äro lagligen förbjudna att säljas. Tapeter, som äro så gift-haltiga, att de ej få säljas i Tyskland, sändas till oss med begagnande af vår något liberalare giftstadga. Lika så är förhållandet med en del tyger. Tyskarne förstå att begagna sig af hvarje omständighet i våra lagar, som kan vara dem till nytta och gagn. Jag tror därför, att en utredning af denna fråga skulle vara önskvärd och för landet i hög grad gagnelig.

Jag ser för öfrigt ingen fara uti, att vi blefve utan traktat med Tyskland. Hvari skulle denna fara bestå? Femtio procents förhöjning af tullsatserna skulle verka ytterst obetydligt, efter som hela vår afsättning till Tyskland ej uppgår till mer än 6 millioner kronor. Det är icke Tyskland, som köper de varor vi sälja, utan de gå väl till Hamburg och Lübeck, men skickas sedan vidare. En stor del deraf är jern, som går till Amerika. De enda varor, som bestämdt gå till Tyskland, äro de, som vi sälja till Nordtyskland, och deras värde uppgår som sagdt icke till mer än 6 millioner kronor om året. Nu frågar jag, är det väl skäl att konungariket Sverige skall vara bundet gent emot Tyskland för äran att få dit sälja för 6 millioner kronor varor, som de belägga med så hög tull, att det nästan är omöjligt att sälja dem med någon vinst? Jag tror icke, det är så farligt att säga upp dessa traktater.

Hvad Ryssland beträffar, är ställningen ännu mycket sämre, ty der sälja vi ytterst litet. Om jag kunde få klart för mig, att vi kunde vinna någon fördel af att hafva en traktat med Ryssland, skulle jag vara den förste att afstå från yrkandet på dess uppsägande. Men jag kan icke inse detta, då jag ser, att Ryssland hvarje år höjer sina tullar, sista året till den grad, att afsättning af åtskilliga af våra industrialster alldeles omöjliggjordes i Ryssland. Hvarför skola vi, då de höja tullarne för oss, vara så flata och beskedliga, att vi låta dem

fortfarande få in sina varor lika billigt som Frankrike och Spanien, som dock gifvit oss fullgodt vederlag? Jag kan icke inse något behof af att sådana band läggas på svenska nationen, utan anser det för oss fördelaktigare att vara oberoende mot så väl Ryssland som Tyskland, Danmark, Finland, Norge och Förenta staterna.

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa handels- och sjöfartsfördrag.
(Forts.)*

Jag erkänner, att det finnes en del andra traktater, som det vore oklokt att uppsäga, sådana som äro till verklig fördel för oss, och det är traktaterna med de länder, som icke med oss hafva några likartade varor. Men därför har jag icke föreslagit ett allmänt uppsägande af traktaterna, utan endast af de traktater, som regeringen kunde finna vara skäl och för landet nyttigt att uppsäga. Jag har begärt en utredning af hela frågan, och jag hemställer till Herr Björnstjerna, om det icke kunde vara både nyttigt och intressant att få en sådan i detalj utförd utredning af denna viktiga sak, en utredning, som äfven alla utom Kammaren stående kunde få del utaf. Ingen menniska i landet skulle lida skada af en sådan utredning. Om sedan regeringen icke finner skäl att uppsäga traktaterna, förr än Riksdagen fått del af denna utredning, så må de då qvarstå till dess. Men i alla fall hade man åtminstone fått en utredning af hvad fördelar den och den traktaten bereder oss, och hvad vinst vi hafva af att bibehålla den, och derigenom blefve lagstiftaren satt i tillfälle att bedöma den verkliga ställningen. Det är man för närvarande ej i stånd till utan att göra sig ytterst mycken möda; jag har försökt och dervid gjort mig rätt mycket besvär, men dock icke lyckats så, som jag hade önskat. Hvarken protektionister eller frihandlare skulle hafva skada af en sådan utredning.

Allt hvad jag begär, är en utredning, en belysning af denna fråga, innan landet ändrar system, och äfven om landet bibehåller det nuvarande systemet, bör det vara en fördel att få ställningen utredd och jag hemställer därför, huruvida icke Kammaren kunde finna skäl att återremittera denna punkt, så att den finge behandlas i sammanhang med min motion i ämnet, så mycket mera som jag tror, att vi dock slutligen få tillgripa systemet med differentialtullar. Jag tror icke, att vi kunna tullbeskatta alla länder öfver en bank. Vinna protektionisterna seger, innan utredningen blifvit gjord, så är det för sent att göra den, ty då tjenar den till intet. Det kan icke skada att nu få en fullständig utredning och belysning af frågan. Detta är hvad jag vill med mitt yrkande, och därför anhåller jag fortfarande om återremiss.

Herr Bennich: Jag ber endast få fästa Kammarens och Herr Smiths uppmärksamhet derpå, att i den af Herr Smith väckta motion N:o 44, som behandlats af Bevillnings-Utskottet, beröres icke den fråga, för hvars behandling han nu yrkar återremiss. Den motion, som han nu talar om och som han tyckes tro vara besvarad genom detta utskottsbetänkande, är remitterad till ett Tillfälligt Utskott och kommer att derifrån få sin behandling, men Bevillnings-Utskottet har icke kunnat svara på en motion, som icke blifvit till detsamma remitterad. Den motion, som här är i fråga, afser intet

*Ifrågasatt
uppsägning
af vissa han-
dels- och sjö-
fartsfördrag.
(Forts.)*

annat, än att om Riksdagen besluter höja tullsatserna, så skulle denna höjning icke tillämpas på ett eller annat land, och derpå har Utskottet svarat i punkten 4:o af betänkandet.

Herr Smith: Jag anhåller att få fästa den siste ärade talarens uppmärksamhet derpå, att min motion innebär en skilnad mot de nu till behandling föreliggande motionerna. I dessa senare begäres en ovilkorlig uppsägning af alla traktater. Jag begär intet sådant. Jag begär endast, att Kongl. Maj:t skulle genom en skrifvelse ombedjas låta verkställa en utredning af frågan och derefter uppsäga de traktater, som kunde anses böra uppsägas.

Det, som gifvit mig anledning att nu yttra mig om denna min motion, är Utskottets egen motivering, ty Utskottet aftrycker der mina motiv, ehuru motionen icke varit till Utskottet hänvisad. Då frågar jag, hvad är meningen med detta? Jag förstår det icke. Men när Utskottets ordförande förklarat, att differentialtullfrågan och min motion derom icke här föreligga i dag, så återtager jag gerna mitt yrkande om återremiss och låter frågan hvila, till dess min motion förekommer.

Jag trodde, att när den föredragna punkten gälde traktaternas uppsägning, skulle den ock gälla min motion, och jag yttrade mig därför om denna, emedan man annars, när min motion förekommer, skulle kunna säga, att den är redan afgjord.

Herr Björnstjerna: Jag skall icke upptaga Herr Smiths påstående till vederläggning, ty jag torde hafva besvarat det mesta på förhand; men han hade en så besynnerlig tydning af de ord, jag citerade ur hans föregående anförande, att jag åter måste upptaga denna sak. Han sade då: "man borde säga till tyskarne: vi höja tullarne med 20 procent på alla edra varor, som importeras till Sverige" o. s. v. Detta påstår han nu vara att pålägga tull utaf 20 procent af varans värde! Kan det kallas att höja tullen med 20 procent, om vi på varor, t. ex. sådana, som förut varit tullfria, lägga en tull af 20 procent af deras värde? Jag tyder hans yttrande, såsom det står tryckt i protokollet, och annorlunda lär det icke kunna tydas.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad Utskottet i afseende på förevarande punkt hemställt och sedan derpå, att punkten skulle till Utskottet återförvisas, hvarefter propositionen på bifall till Utskottets hemställan upprepades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

3 punkten.

*Om utver-
kande af än-
dring i han-
delstraktaten
med Frank-
rike.*

Friherre Barnekow: Jag har låtit anteckna mig såsom reservant, emedan jag önskat att Utskottets skrifvelse fått den af mig i reservation framställda lydelse. Jag anser mig dock icke kunna hos Herr

Talmannen anhålla om proposition å bifall till densamma, utan vill endast tillkännagifva min ställning till frågan. Utskottet har enligt mitt förmenande i sin motivering till behandling upptagit Herr Smiths motion om differentialtullar, oaktadt Utskottet ej har kunnat i själfva klämman göra någon hemställan om densamma och har jag därför ej heller kunnat bifalla Utskottets motivering.

En annan anledning till min reservation är den, att när striderna om spanmålstullarne förevar, så framställdes af flera personer önskingar om förändringar i vår tullagstiftning. Jag vill särskildt anföra ett yttrande af en framstående ledamot af Andra Kammaren, som först yttrade sig i denna riktning, och hvilkens yttrande i denna fråga så väl enskildt som af pressen förklarats vara så klokt. Han yttrade nemligen: "om det funnits någon utsigt att få frågan så behandlad som jag hade önskat, skulle jag anse lämpligast att den återremitterades till Utskottet, som då borde föreslå Riksdagen att hänskjuta frågan till regeringen för att genom dess försorg underkastas en grundlig utredning. Jag tror att förslaget borde utgå från den synpunkten, att alla samhällsklasser blefve i möjligaste måtto likställda och att icke den ena gynnades på den andras bekostnad den ena icke premierades mer än den andra. Vidare borde förslaget gå ut derpå, att våra handelsförhållanden till utlandet betraktades med hänsyn till de utländska staternas olika behandlingssätt mot oss". Derefter yttrade Herr Statsministern, sedan han först talat om våra traktater med främmande länder: "Detta är onekligen i vissa fall en olägenhet för oss, men denna olägenhet kan icke afhjelpas annorlunda än genom införande af differentialtullar. Dessa äro visserligen en form för tullbeskattningen, som i praktiken medför ganska afsevärda svårigheter. Men om dylika tullar ej i praktiken äro så lämpliga, ega de dock i vissa fall ett värde deri, att de utgöra ett medel för regeringen att vid traktaters ingående med främmande makter kunna bereda landet en gynsamare afsättning för dess alster. Ur den synpunkten hafva de ock i vissa länder accepterats, och det skulle därför icke förundra mig, om man önskade inslä på ett sådant system äfven i Sverige. Jag vill sålunda säga att, om Riksdagen hos regeringen begärde utredning, huru vida ett sådant system skulle kunna äfven hos oss med fördel tillämpas, så skulle jag tillstyrka, att man med det största intresse egnade sig åt den frågans närmare utredning".

Sedan Statsministern yttrat sig sålunda, var det en annan ledamot af Andra Kammaren, som begärde, att på grund deraf en skrivelse skulle ingå till regeringen om ett förslag i sådan syftning och på det att intet uppskof skulle ske, skulle man anhålla om förslagets framläggande redan vid nästa riksdag.

Vid tulldebatten inom denna Kammare yttrade sig min granne till höger i denna fråga och hans sakkänedom såsom affärsman är i detta fall känd så väl i Sverige som kanske i hela Europa. På dessa grunder har jag ansett, att något borde göras och att Utskottet bort uppsätta förslaget till skrivelsen, men i enlighet med min reservation. Det är gifvet och klart, att när under pågående strid ett

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

sådant påstående, som låter godt, kastas fram, så är det många, som dervid haka sig fast. Så har äfven nu varit förhållandet så väl inom som utom Riksdagen. Det var för att i afseende på detta projekt få full klarhet, som jag inom Utskottet framställde mitt förslag. Ty om full klarhet vinnes, vare sig det visar sig att förslaget om differentialtullar är olämpligt eller nyttigt, så kan det icke sedan vid andra tillfällen inträffa, att en sådan der liten afledare smyger sig in och tager bort anhängare från ena eller andra partiet.

Jag gör mig ingen förebråelse, att jag begärt en skrifvelse till Kongl. Maj:t, ty då regeringen sjelf så varmt uttalat, att den vill taga hand om denna fråga, så skulle det ju kunna hända, att vi verkligt finge denna så dunkla fråga en gång utredd. Hvad mig sjelf beträffar, har jag flera år deltagit i Bevillnings-Utskottets arbeten för att söka bilda mig ett omdöme om frågan, men funnit svårigheterna och hindren vara så stora, att jag tror, frågan aldrig kan få en fullständig utredning annat än genom regeringen. Då nu regeringen, som icke gillar de protektionistiska åsigtarna, dock bestämdt uttalat, att den vill göra en utredning, om en sådan af Riksdagen begäres, så befarade jag, att om nu icke någon framställning angående dylik utredning gjordes från Utskottet, skulle vi möjligen åtskiljas äfven denna riksdag, utan att något vore vid saken åtgjort, i synnerhet som det alls icke af regeringens förklaring framgår att regeringen ämnar göra någon utredning, äfven om Riksdagen ej aflåter en skrifvelse.

Det är förunderligt, att när vi komma på tal om dessa tullförhållanden, så låter det på flera talare, som om alla hos oss här i Sverige vore väl bestämdt, så att vi ej kunde få det bättre än det nu är. Så tycktes ock den talare tänka, som jag i dag med stort nöje åhört och som är fullkomligt inne i frågan, nemligen Herr Björnstjerna. Om så är förhållandet, så leder ju icke utredningen till annat resultat, än att regeringen nästa riksdag säger, att vi hafva den bästa tullstadga, som finnes i verlden, och att det icke är någon anledning att ändra den. Men det är just i den punkten, som meningarna äro så olika, och därför är utredningen önskelig.

Ändamålet med denna min reservation var det, att diskussion härom redan nu skulle framkallas, så att Riksdagen i någon mån skulle få yttra sig i ämnet redan innan vi kommo till behandlingen af herr Smiths motion. Detta mitt mål är i någon mån redan vunnet genom diskussionen vid föregående punkt, genom hvilken jag ock vunnit stöd för min åsigt om nödvändigheten, att någonting från regeringens sida bör göras i denna fråga. Som jag redan i början af mitt anförande förklarade mig ej kunna begära proposition å bifall till min reservation, har jag endast velat hafva denna min mening till protokollet anförd.

Herr Bennich: Tillika med några andra af Utskottets ledamöter har jag reserverat mig mot 3 punkten af Utskottets betänkande, icke därför att jag icke anser en sådan skrifvelse, som den Utskottet föreslagit i sjelfva verket vara ganska oskyldig, men emedan jag hyser tvekan om lämpligheten af att Riksdagen onödigtvis skriver

till Kongl. Maj:t och gör framställningar, hvilka man på förhand kan inse icke leda till det mål man eftersträfvat. Jag har tillika reserverat mig därför att de artiklar, om hvilka man vill att Kongl. Maj:ts regering skulle inleda underhandling med Frankrike, enligt min tanke icke i någon händelse böra göras till föremål för tullbeskattning. Det är jernvägsskenor, maskinerier, redskap och verktyg samt ångmaskiner och ångpannor, för hvilka med Frankrike aftalats om tullfrihet, och hvilket aftal man nu vill hafva ändradt, så att vi blefve satta i tillfälle att lägga tull på dessa artiklar. Jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att denna tullfrihet, som genom 1865 års traktat med Frankrike blef stadgad och 1882 förnyades, var hos oss lagstiftad långt förr, än den första handelstrakten med Frankrike afslutades, och det på helt andra grunder än att man ville betinga sig fördelar af den ena eller andra främmande staten. Anledningen var helt enkelt den, att jernvägsskenor ansågos för ett nödvändigt material för jernvägsbyggnader, och att man i allmänhet ansett materialerna till jernvägsbyggnader böra så vidt möjligt beredas billigt pris, emedan det i alla fall vore en dyrbar sak att bygga jernvägar, och jernvägsbyggnaderna äro oundgängligare för vårt land än inhemsk tillverkning af jernvägsmateriel. Dessamma är fallet med ångmaskiner, ångpannor m. m. Man har i denna tullagstiftning, som med eller utan skäl blifvit klandrad såsom så bristfällig, gått ut från den grundsatsen, att bästa sättet att befrämja näringarna är att sätta dem i tillfälle att åstadkomma sina produkter för bästa möjliga pris och därför har man gjort icke endast råvarorna utan äfven de redskap och maskiner, genom hvilka näringarnas utveckling befrämjas, tullfria.

Skulle det nu vara skäl att först och främst med afseende på sjelfva saken göra en sådan framställning, som Utskottet föreslagit, och skulle det ytterligare vara skäl att genom en sådan framställning bringa regeringen i nödvändighet att inleda en underhandling, hvilken man kan på förhand inse icke kan leda till något resultat. Ty äfven om Frankrike icke skulle anse sig behöfva fästa någon vikt vid just dessa artiklar, så är det dock gifvet, att Frankrike i stället kommer att fordra andra eftergifter från Sveriges sida. Skulle herrarne vilja hafva en ny traktat på sådana villkor? Jag tror det icke.

Eftersom jag nu har ordet och jag ser, att min ärade vän, Kamarens ålderspresident, begär — eller åtminstone ämnar begära ordet efter mig, kan jag icke underlåta att med ett par ord bemöta hans nog hårda klander öfver vår tullagstiftning såsom den uslaste i världen. På ett sätt, vet jag huru den skulle kunna blifva ännu uslare, och det vore, om Riksdagen antog Herr Reuterswårds m. fl:s väckta stora motion, ty med så beskaffade tullsatser, som i denna motion föreslås, skulle den bestämdt blifva sämre än någon annan, emedan den helt enkelt icke skulle kunna tillämpas.

Jag yrkar afslag å 3:dje punkten i betänkandet.

Herr Forssman: Det yttrades af en föregående högt ärad talare, att den här föreslagna framställningen icke vore nödvändig. Jag vill icke yttra mig om den särskilda punkt i franska traktaten, som hand-

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

*Om utverkan-
de af ändring i han-
delstraktaten
med Frank-
rike.*

(Forts.)

lar om jernvägsskenor, men jag tror, att det finnes en annan punkt i traktaten, angående hvilken det skulle behöfvas en framställning till regeringen, och det är den punkt, som handlar om införseln till Sverige af fransk sprit och drufbränvin.

Jag ber då att få fästa uppmärksamheten på, att den franska sprit-industrien under de senaste decennierna undergått så betydande förändringar, att, då t. ex. år 1875 mer än hälften af all den sprit, som producerades i Frankrike, tillverkades af drufvor och frukter, nu en ganska obetydlig del tillverkas deraf. Om man ser på femårsperioden 1875—1879, så var då tillverkningen af drufbränvin i medeltal ungefär 400,000 hektoliter, då deremot under de sista fem åren 1881—1884 denna tillverkning endast uppgick till i medeltal 64,000 hektoliter, således utgjorde blott en sjettedel eller en sjundedel mot förut. Anledningen till detta förhållande är att söka dels i sjukdom å vin-stockarne, såsom Phylloxera o. d., dels i de förbättrade kommunikationerna, som möjliggjort en hastigare afsättning af vinet från produktionsorten, och dels kan det äfven vara möjligt, att man egnat vinet en sorgfälligare behandling, så att mindre kvantiteter användas till bränvin. Om man emellertid ser tillbaka på den förstnämnda periodens införsel till Sverige af franskt drufvin och bränvin, tillverkad af drufvor, så var den nära nog densamma. Den varierade icke särdeles mycket, uppgick 1875 till 1,294,000 hektoliter, 1876 till 1,544,000, 1877 till 1,424,000 o. s. v. Detta är hvad som förts in direkt på fat och åtnjutit en lägre tull, för närvarande 45 $\frac{1}{2}$ öre pr liter, medan tullen för annan slags bränvin och sprit är 20 öre utöfver tillverkningsafgiften, eller 60 öre pr liter. Men utöfver dessa nu uppräknade kvantiteter införes från Frankrike 1 à 200,000 liter på buteljer och tullbehandlas såsom alkohol. Här föreligger således det märkvärdiga förhållandet, att, under det att produktionen af cognac i Frankrike gått ned till en ringa del mot förut, vi likväl importera ungefär lika mycket af denna vara. Orimligheten häruti blir äfven uppenbar, om man ser på, huru stor del vi importera, absolut taget, i förhållande till hela produktionen i Frankrike. På 1870-talet togo vi två procent af den franska drufbränvinstillverkningen, nu taga vi tolf procent, naturligtvis till följd af att den nedgått i Frankrike; men vi importera i alla fall lika mycket.

Då frågan var före om förnyandet af franska handelstraktaten år 1882, var detta förhållande, att den vara, som infördes till Sverige, genom sin beskaffenhet icke berättigade till den lägre tullen, ingalunda för vederbörande obekant, och i de förhandlingar, som föregingo traktatens slutbehandling i regeringen, omnämndes flera gånger detta förhållande äfven af finansministern. Det var då så mycket underligare, att man icke hyste större betänkligheter mot att fortfarande inrymma denna rättighet åt Frankrike. Men man talade i stället om betryggande kontroller, som skulle införas. Med dessa kontroller förhåller det sig så, att, enligt artikel 8 i franska handelstakten, skall varan, för att kunna åtnjuta den lägre tullen, vara åtföljd af s. k. produktionsbevis. Detta produktionsbevis kan vara på två sätt affattadt, antingen vara en inför maren i produktionsorten afgifven officiel

förklaring, att varan är af vindrufvor i Frankrike tillverkad, eller ett af tullförvaltningen i exportorten utfärdadt intyg om varans ursprung; börande båda dessa slag af intyg vara bekräftade medelst attest af de förenade rikenas konsultstjensteman i den hamn, der inlastningen egt rum. Till en början användes endast det första sättet, eller att mairén i arrondissementet skulle utfärda intyget, och dermed har man fortfarande ända till förra året, hvarefter det numera är tullmyndigheten i utskeppningsorten, som skall afgifva produktionsbeviset. Att detta skulle vara en förbättring af kontrollen, har man svårt att inse. Ty, om det är omöjligt för en myndighet i produktionsorten att konstatera varans beskaffenhet, så torde det vara ännu svårare för en tullförvaltning i utskeppningsorten. Detta är således en försämring. För öfrigt förhåller det sig så med denna sak, att, huru man än ställer sig, det blir omöjligt att åstadkomma en fullt betryggande kontroll, då man till följd af varans beskaffenhet icke kan med säkerhet säga, om den är tillverkad af drufvor eller alkohol. I hvarje fall fordras en ytterst komplicerad och svår operation, som för en tullbehandling är alldeles olämplig och oanvändbar. Jag är följaktligen öfvertygad, att här icke fins någon kontroll, att vi i denna punkt hafva blifvit vilseledda genom den franska traktaten och skola fortfarande blifva det, så länge vi hålla på denna traktat. Kan det nu vara riktigt att, med kändedom om detta förhållande, som är så faktiskt som väl något kan vara, låta sådant få fortgå? Man må hafva hvilka åsigter som helst om traktaten och dess fördelar för vårt land, men derom bör man väl åtminstone vara ense, att, när en traktat afslutas, den bör lojalt tillämpas, och att man icke bör underlåta något, som kan möjliggöra en sådan tillämpning. Jag anser därför, att, då Bevillnings-Utskottet helt säkert icke kunnat vara i okunnighet om detta förhållande, Utskottet hade haft fullt skäl att, då motion föreligger om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i den franska handelstraktaten, äfven sjelfmant ifrågasätta en ändring af åttonde artikeln i denna traktat eller åtminstone begära ett så förändradt sätt för tullbehandlingen, som möjligen kunde leda till fullt betryggande kontroll. Men det är temligen uppenbart, att, då traktaten antogs, denna punkt var från den franska sidan ett viktigt önskningsmål, som icke fick åsidosättas, och därför inlät man sig icke närmare på frågan. Men skall en skrifvelse till Kongl. Maj:t ingå rörande redaktion af en annan punkt i denna traktat, så synes det mig vara lämpligt, att äfven denna punkt finge följa med, och jag tillåter mig därför att hemställa om återremiss, på det att Utskottet må komma i tillfälle att taga i öfvervägande, huruvida bestämmeelserna i traktatens åttonde artikel böra ändras eller icke.

Om utverkande af ändring i handelstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

Herr Dahl: Då mot all förmodan debatten öfver den föregående punkten blef så långvarig äfvensom för Kammaren tröttande, kan jag icke påräkna att få taga Kammarens uppmärksamhet någon längre tid i anspråk rörande denna fråga.

Då vid riksdagens början en del ledamöter i denna Kammare ansågo sig böra väcka förslag om höjande af vissa tullsatser, så förenade vi dermed en hemställan att de handelstraktater, hvilka icke

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.

(Forts.)

voro afslutade med tariffen och på bestämd tid, måtte så snart som möjligt varda uppsagda. Anledningen dertill är lätt att fatta. Ty om Riksdagens beslut utfölle i enlighet med motionärernes hemställan angående tullförhöjningar, så skulle ju detta beslut hafva varit utan resultat, så framt icke en uppsägning af de antydda traktaterna samtidigt egt rum. Alla de stater, hvilka fördragsenligt skola af Sverige behandlas lika med den mest gynnade nation, måste ju eljest fortfarande ega anspråk att såsom hittills få hit importera alla sina produkter med de låga tullsatser, som genom tarifftraktaterna blifvit bestämda. När nu emellertid frågorna om tullförhöjningar blifvit så afgjorda, att motionärernes framställning icke rönt bifall, så har det icke heller varit skäl att fasthålla vid yrkandet på uppsägning af omförmälda traktaterna. Utskottets krafter och arbetstid skulle ganska strängt tagits i anspråk för verkställande af alla de föregående utredningar, som för möjligheten af sådan åtgärds vidtagande varit behöfliga. Men deremot har det för Utskottet syntts lämpligt att i stället tänka på möjligheten af en modifikation med hänsyn till franska handelsstraktatens bestämmelse, då, på grund af ordalydelsen i 18:de artikeln af fördraget, det är medgifvet att göra hemställan i dylikt afseende, så framt den icke strider mot traktatens anda och karakter.

Med afseende å ett stort arbetsområde i vårt land, nemligen jernhandteringen, har den tullfrihet, som för flera af denna industris artiklar är i traktaten bestämd, af jernverksegarne i landet ofta bittert öfverklagats, och det har därför nu legat nära till hands att göra framställning i syfte att få tarifferna ändrade för sådana artiklar som ångmaskiner, ångpannor, äfvensom maskiner, redskap o. d. Frankrike har alltid vetat att starkt skydda hela sitt jerntillverkningsområde, men fordrade och erhöåll här tullfrihet för nyss nämnda jerneffekter. Deraf har blifvit en följd, att alla andra jernproducerande länder fått på samma sätt hit tullfritt importera dessa samma artiklar. Jag skall icke trötta Kammaren med någon utförligare jemförande framställning, huru sådana länder som Tyskland, Danmark och Ryssland på detta sätt fått fördelar hos oss, under det att hos dessa länder våra jerneffekter mötas af mycket höga tullar. Icke heller tilltror jag mig, såsom en ärad talare nyss, att förutsäga eller gissa, hvad Frankrike möjligen skulle svara på framställning från vår sida om en ändring af dessa bestämmelser i traktaten. Men det förekommer mig, som om ingen rättänkande människa skulle kunna klandra oss, i fall en sådan framställning från Sveriges sida gjordes, enär en dylik ändring icke kan sägas medföra någon nämnvärd oppoffring från Frankrikes sida och, äfven om någon sådan skulle blifva följden, den kan betraktas såsom på förhand rikligen ersatt genom de stora fördelar Frankrike vunnit genom våra senare traktater med Spanien och Portugal. Ty, såsom bekant, är exporten af vin ett mycket stort handelsintresse för Frankrike, och i detta afseende hafva af nämnda land vunnits betydliga fördelar genom våra spanska och portugisiska traktater, i det vi icke blott sänkt tullsatsen från 16 $\frac{1}{2}$ till 15 öre pr liter, utan äfven höjt tillättna alkoholhalten från 15 till 21 %. Tillika torde också böra beaktas, att för en af våra vigtigare exporartiklar,

hafre, i Frankrike under förra året åsatts tull med 1 $\frac{1}{2}$ franc pr 100 km., då den förut varit tullfri, och vår export af denna vara till Frankrike uppgår till omkring 4 millioner kronor årligen. Frankrikes hela export till oss af alla slags jernartiklar har städse varit obetydlig, men uppgick år 1884 endast till ungefär 100,000 kr., under det att på grund af den tullfrihet, som är Frankrike medgifven i och med tarifftraktaten, vi ett och annat år fått tullfritt mottaga ofvan omnämnda jern-effekter från andra länder till värde af tjugtals millioner kronor. Detta bör väl vara en anledning att litet tänka på, om icke det vore skäl att just nu röra på oss och söka få en billig ändring. På grund häraf skulle jag hafva velat yrka bifall till Bevilnings-Utskottets förslag i denna punkt. Men med anledning af den föregående talarens anförande, och på det Utskottet må få taga detsamma i öfvervägande, skall jag hellre förena mig med honom och yrka återremiss.

Om utverkande af ändring i handelstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

Herr Reuterswärd: Jag är till alla delar förekommen af den siste ärade talaren och kunde därför afstå från ordet, men då en talare ansett sig på förhand böra till vederläggning upptaga hvad jag skulle komma att yttra, torde det tillåtas mig att sjelf få framföra mina åsikter.

Jag förenar mig med det yrkande om återremiss, som här på goda skäl har blifvit framställt med hänsyn till 8:de artikeln i franska handelstraktaten. Men det fins äfven en annan, nemligen artikeln 9, som jag tror det skulle vara skäl att på diplomatisk väg söka få ändrad, den, som handlar om förhållandet mellan råvaran socker och raffineradt socker. Relativa tullsatsen mellan råsockret och den förädlade varan ställer sig mycket ofördelaktigt och gör, att hvarje försök att under nuvarande förhållanden nedsätta tullen på socker för att derigenom för den stora förbrukningen göra denna vara billigare, helt och hållet hämmas till följd af den franska traktatens bestämmelser, derigenom att hvarje nedsättning å den raffinerade varan sätter våra raffinaderier i en ännu sämre ställning än den nuvarande. Jag är öfvertygad, att en möjlighet till vinnande af denna ändring föreligger just uti de fördelar, som Frankrike fått genom våra senare afslutade traktater. Det är jemväl naturligt, att med den stora utveckling, som alla länders affärsförhållanden tagit på de senare åren, förändrade förhållanden kunna uppstå, som för det ena eller andra landet nödvändigt fordra förändringar uti ingångna traktatsbestämmelser. Det vore högst märkvärdigt, om vi icke skulle ens våga att göra hemställan till en stormakt att utan dess förnärmande få ställa fördelaktigt till för våra förhållanden, och det skulle visa, att vi icke äro, hvad jag hoppats att vi alltid må vara, ett fritt och sjelfständigt folk, som kan göra anspråk på reciprocitet, när det gäller att ordna vår ekonomi.

Men jag begärde egentligen ordet, därför att Bevilnings-Utskottets ordförande, som sagdt, behagade gendrifva hvad han ansåg skulle blifva mitt yttrande, innan jag ens anhållit om ordet, äfvensom därför att han på ett skarpt sätt framhöll, att vi genom den motion, jag framburit, skulle få en tulltaxa, som vore usel. Derom kunna dock me-

*Om utverkan-
de af ändring
i handels-
traktaten med
Frankrike.
(Forts.)*

ningarna vara delade. I alla fall var uttrycket icke synnerligen vackert. Man har i allmänhet tyckt sig förmärka, att efter de stora tullstriderna segervinnarne något satt ned det öfvermod, som man förr så ofta fått höra från det hållet. Men att döma af ordförandens i Bevillnings-Utskottet yttrande, tycks han vara vid fullkomligt samma vätskor som förut. När han för öfrigt berörde artiklarne jernvägs-skenor, maskiner, redskap och verktyg, kallade han dessa för råvaror och ansåg, att man på den grund borde få dem tullfria och så billiga som möjligt. Det märkvärdiga är dock, att, när norrländska jernvägen härom dagen behandlades, han då instämde i Herr Casparssons reservation, att rälerna skulle vara af inhemsk tillverkning äfven med fara för jernvägens fördyrande. Jag förstår icke huru man kan förändra åsikter på så få dagar. En god inhemsk vara kan väl vara dyr, men en dålig vara utifrån är alltid för dyr. Dessutom, mine herrar, hafva vi framför allt att se till, att vi förskaffa det inhemska arbetet aktning och ära, men ingalunda att få allting för billigaste pris.

Jag förenar mig med de talare, som yrkat återremiss, emedan jag anser att Bevillnings-Utskottet bör taga i öfvervägande just det, som Herr Forssman nyss har yttrat och som jag finner synnerligen behjertansvärdt. Det är ju ganska märkvärdigt, att Generaltullstyrelsen låter hit importeras från Frankrike mer cognac, än der kan produceras. Det kallas cognac, franskt drufbrännvin o. s. v., men det är konstateradt, såsom ofvan är nämnt, att Frankrike icke kan frambringa all denna cognac, som offentligen insmugglas i vårt land. Det skulle aldrig kunna ske, om det vore en protektionistisk chef för tullverket.

Herr Forssell, Hans: Då åtskilliga ledamöter inom Bevillnings-Utskottet hafva reserverat sig i denna punkt, har det skett hufvudsakligen därför, att vi icke kunnat föreställa oss, att en sådan framställning till franska regeringen, som här är föreslagen, skulle kunna leda till något godt resultat. Våra motståndare hafva lika litet i Utskottet som här kunnat angifva någon som helst grund för det antagandet, att vår regering skulle kunna vinna något med en dylik framställning till franska regeringen. Vi hafva under diskussionen i Utskottet förgäfvos uppmanat dem, som yrkat på denna framställning, att säga, huru man skulle kunna förmå den franska regeringen att lemna oss sådana medgifvanden som dessa, utan att vi å vår sida skulle blifva tvungna att gifva franska regeringen högst betydande medgifvanden af de förmåner, som den betingar sig. Här är visserligen sagdt, att det är så billigt och rättvist, att Frankrike nu eftergifver något af de förmåner, det betingat sig, då Frankrike under tiden efter traktatens afslutande genom våra traktater med Spanien och Portugal kommit i åtnjutande af åtskilliga förmåner. Men jag frågar Eder, mine herrar, om icke denna uppfattning ådagalägger väl stor naivetet i förväntningen af hvad nationer lika väl som individer kunna vara beredda att göra, när det är fråga om förmånens beredande och eftergifvande. Frankrike skulle naturligtvis på en sådan framställning svara oss: "Hvarför tänkte Ni icke på den saken, när Ni lemnade Spanien de

förmåner, som det betingade sig?" Hela följden af en framställning från vår regering till Frankrike i denna riktning skulle vara, att Frankrike med ökad styrka skulle upptaga anspråken på bortstrykande af en mängd förmåner för vår jern- och trävaruexport. Då skulle fråga väckas om rättighet för Frankrike att höja tullen på hyflade trävaror, eller att nedsätta förmånerna för våra träkolsproducenter, och så skulle, om regeringen framlade förslag om ett dylikt utbyte af eftergifter, här vid Riksdagen genast uppstå nya strider mellan å ena sidan jern- eller trävaruexportörer och å den andra sidan maskinfabrikanterne. Jag kan icke tro, att en sådan strid skulle kunna lända till någon fromma hvarken för Riksdagen eller för de ifrågavarande näringsgrenarne.

Om utverkande af ändring i handels-traktaten med Frankrike.
(Forts.)

Men om det yrkande, som har vunnit majoritet i Utskottet, kan synas något betänkligt, så är det yrkande, som här i Kammaren nu blifvit framställt, ännu betänkligare och ännu mera egnadt att väcka förundran. Det har här framträdtt med hela den auktoritet, som tillkommer byråchefen inom Finansdepartementet för bränvinskontrollen, en auktoritet, som är så stor, att man möjligen skulle kunna frestas till det antagandet, att det hade stöd af regeringen, om icke yrkandets karakter alldeles motsade ett sådant antagande. Det yrkande, som framställdes af representanten på stockholmsbänken, är egnadt att väcka förundran, först och främst därför, att den ärade talaren med all den auktoritet, som honom med rätta tillkommer, försäkrade oss, att det i sjelfva verket är alldeles omöjligt att vinna en tillfredsställande kontroll öfver den såsom drufbränvin importerade varans verkliga karakter, att konstatera huru vida densamma är frambragt af drufbränvin eller af potatis- eller sädesbränvin. Men strax efter sedan han hade yttrat detta, uttalade han sin förvåning öfver, att icke Bevillnings-Utskottet hade fäst sin uppmärksamhet på denna punkt och föreslagit sådan ändring i åttonde artikeln uti franska handelstraktaten, som skulle lända till en bättre och tillfredsställande kontroll. Jag kan icke tro, att Bevillnings-Utskottet skulle vara mäktigt att uppfinna en säkrare kontroll, då chefen för bränvinsbyrån anser, att en sådan kontroll icke kan åstadkommas.

Hvad åter beträffar hans yrkande på återremiss i syfte att Bevillnings-Utskottet skulle föreslå och sedermera Riksdagen till Kongl. Maj:t aflåta framställning derom, att Kongl. Maj:ts regering måtte hos franska regeringen begära, bland andra eftergifter, äfven den, att bestämmelserna om drufbränvinets tullsats eller tullbehandling måtte undergå ändring, så får jag säga, att detta yrkande ännu mera än något annat ådagalägger en öfverdrifvet sangvinisk förhoppning om Frankrikes lust att göra eftergifter. Ty om med någon sannolikhet kunde antagas, att Frankrike skulle kunna förmås att gifva efter i fråga om maskiner och jernvägsskenor, hvilka exportartiklar för Frankrike hafva ringa betydelse, och om hvilka bestämmelsen har i traktaten tillkommit utan särskildt yrkande från fransk sida, så kan man deremot icke hysa den ringaste förhoppning, att Frankrike skulle eftergifva i afseende på denna punkt, hvilken i sjelfva verket har varit en af Frankrikes ömmaste vid underhandlingen om traktaten. Franska

*Om utverkan-
de af ändring
i handels-
traktaten med
Frankrike.
(Forts.).*

regeringen skulle helt enkelt visa tillbaka denna underhandling med svaret: "tala icke om detta. Vill Ni säga upp traktaten, så gör det i sinom tid. Då skola vi icke hafva någonting att säga derom, och då få Sverige och Frankrike återgå till de gamla förhållandena. Men att nu under öppen traktat vilja hafva ändring i det, som för oss är af största betydelse och som gjort, att denna svenska traktat gått igenom i deputeradekammaren, det är omöjligt."

Det synes mig, att denna Kammare icke heller kan på allvar ifrågasätta en dylik framställning, utan att hela skrifvelsen endast skulle komma att innebära en opinionsyttring mot franska traktaten, en opinionsyttring, hvilken synes mig vara något för sent tillkommen.

På de skäl jag anfört kan jag naturligtvis icke instämma i yrkandet om återremiss, utan tillåter mig yrka afslag på den nu föredragna punkten.

Herr Bennich: Till hvad den siste ärade talaren anförde har jag att lägga ett formelt skäl mot den af en representant på stockholmsbänken gjorda framställning. Det föreligger icke någon motion om och icke heller har Utskottet, som eger motionsrätt, ansett sig böra upptaga frågan angående sprittullar till någon handläggning, och vid sådant förhållande betviflar jag, att någon ledamot i Kammaren kan med laga verkan yrka vare sig utsträckning af skrifvelsen till Kongl. Maj:t till en artikel, om hvilken motion icke är väckt, eller återremiss. Det är följaktligen ur rent formel hänsyn enligt mitt förmenande ett hinder för Kammaren att taga denna framställning under ompröfning.

Hvad sjelfva saken beträffar, är jag så väsentligt förekommen af den föregående talaren, att jag endast ber att få tillägga, att, äfven om en mycket starkt utpreglad protektionist vore chef för tullverket, så kunde han väl icke underlåta att ställa sig lag och författningar till efterrättelse. Och det är just hvad den nuvarande chefen, som är frihandlare, har gjort så samvetsgrant som möjligt, om också icke med den skicklighet, som måhända en annan skulle hafva ådagalagt.

Den ärade talaren på vestmanlandsbänken missuppfattade mitt yttrande, då jag erinrade om de åtgärder, som i den svenska tullagstiftningen blifvit vidtagna för att upphjelpa näringarnas utveckling. Jag erinrade om att icke blott en del råämnena gjorts tullfria för att underlätta fabrikationen, utan ock att tullfrihet medgifvits för sådana maskiner, redskap och verktyg samt materialier, genom hvilas prisbillighet industrien befrämjas; men ingalunda har jag derigenom be-tecknat maskiner och verktyg såsom råämnen.

Samme talare trodde sig finna en motsägelse mellan å ena sidan det yttrande jag fälde här i Kammaren för två dagar sedan, att staten för sina jernvägsbyggnader borde under tryckta arbetstider och tryckta förhållanden för näringarna söka använda svenska räler för svenska statsbanor, och å andra sidan det yttrande, jag nyss hade, och hvilket jag fortfarande vidhåller, nemligen att jernvägsskenor böra vara fria från tull vid införsel. Jag ber få fästa uppmärksamheten derpå, att detta mitt sist anförda yttrande gäller till förmån för alla privata jern-

vägsbyggnader i landet. De enskilde göra så stora uppoffringar för att bringa till stånd dessa kommunikationsleder, att jag icke ur någon synpunkt anser att man är berättigad fördyra för dem de materialier, hvilka för byggande af deras jernvägar måste anskaffas. Ur statens synpunkt kan det under vissa omständigheter finnas skäl att underlätta, befrämja och till och med med någon uppoffring understödja den industriella verksamheten. Det är ju två skilda frågor.

Om utverkande af ändring i handels-traktaten med Frankrike.
(Forts.)

Slutligen ber jag ock att få säga att den ömtålighet, som lades mig och frihandlarne till last, framkallades icke af något annat än den förebråelse, som uttalades af min gamle, ärade vän på vestmanlandsbänken, då han sade, att den svenska tulltaxan vore den uslaste i världen. Om detta yttrande i viss grad obehagligt berörde mig, må sådant icke misstyckas, då jag under loppet af de sista 40 åren eller något mera lagt hand vid utarbetandet af alla våra tulltaxor. Det var påståendet att vår tulltaxa är den uslaste i världen, som jag bemötte med den välgrundade erinran, att den kunde hafva blifvit uslare, om den vid riksdagens början väckt stora tullmotionen blifvit antagen.

Herr Bexell: På grund af den stora risk jag anser att Sverige derigenom i så väl moraliskt som pekuniärt hänseende löper, råder jag på det allvarligaste, att vi icke tillåta oss något lurendrejeri. Då det är bevisadt, att Frankrike lurendrejar in potatis- eller sädesbrännvin under rubrik "drufbrännvin", och detta af vår tullstyrelse tolereras, kunna mycket väl länder sådana som Ryssland, Tyskland med flere komma och af oss återfordra öfverbetalad tull, då ju traktaterna innehålla, att de skola behandlas lika med de mest gynnade nationer. Därför måste jag varna Riksdagen för att godkänna ett sådant tillvägagående, hvilket för visso är mycket farligt och för resten ingalunda oss värdigt. Jag yrkar återremiss.

Herr Forssman: En talare häntydde på att jag här i egenskap af embetsman skulle hafva uppträdt med något slags anspråk på auktoritet, eller kanske han själf ville tillägga mig en sådan auktoritet, hvilketdera vet jag icke. Jag har talat från denna plats i egenskap af representant och icke såsom embetsman. Jag ansåg mig kunna göra det, då jag såg att många andra embetsmän här kunnat uttrycka sina meningar alldeles oberoende af huru uppfattningen i frågan är hos regeringen. Vidare förmenade samme talare, att jag skulle hafva gjort mig skyldig till inkonsekvens, då jag å ena sidan häntydde på att kontroll är omöjlig och å andra sidan yrkade återremiss för att Bevilnings-Utskottet skulle föreslå skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om en sådan kontroll. Just detta bevisar att jag icke velat tillerkänna mig någon auktoritet i detta fall. Kanske det inom Bevilnings-Utskottet finnes medel att utfinna en betryggande kontroll. Jag vill då att denna utväg skall begagnas, ehuru jag för min del icke tror att en sådan kontroll finnes. De nuvarande förhållandena böra emellertid icke få fortfara. Är det sant, hvad jag påpekade, att största delen af den sprit, vi få in under namn af drufbrännvin, icke

*Om utver-
kande af än-
dring i han-
delstraktaten
med Frank-
rike.
(Forts.)*

är det, utan potatis- eller sädesbränvin med tillsats af essencer, som göra att det går under namn af cognac, då är icke den franska traktatens bestämmelse uppfylld.

Samme talare framhöll också de stora vådorna af att röra vid denna punkt, emedan den skulle vara synnerligen ömtålig. Det är möjligt att den är så i denna stund, då egentligen ingen af dem, hvilka det närmast borde ligga om hjertat, funnit skäl att i sak bemöta de förhållanden, jag framdragit, men för mig är den icke så ömtålig, att den icke därför borde dragas under förnyad pröfning, äfven om det skulle väcka obehagliga sensationer på ett eller annat håll. Jag vill icke med Utskottets ordförande tvista, om det är formelt riktigt att i detta hänseende återremittera punkten. Jag yrkar emellertid fortfarande återremiss, då jag föreställer mig, att Utskottet har motionsrätt och således, om återremiss beslutas, är oförhindrad att upptaga frågan.

Herr Reuterswärd: Jag har icke på mitt samvete att här hafva framkallat någon personlig strid, utan det må den taga åt sig som gjort det. Jag har blott attackerat sjelfva sakförhållandet.

De personliga anfallen komma från det håll, derifrån de vanligen bruka komma, och vi få med tålmod athöra segervinnarnes öfvermod, förlitande oss på rättvisans slutliga seger. Jag hoppas att ingen protektionist i sin förtviflan och för vinnandet af sitt mål någonsin skall söka sin tillflykt i andra än fullt lojala medel och således ej söka förbund med samhällsupplösande element, de må kalla sig socialister, anarkister eller socialdemokrater m. m., utan alltid hålla oss till sjelfva saken, till dess den vinner en lycklig lösning.

Bevillnings-Utskottets ordförande anser, att en återremiss skulle lägga hinder i vägen för Utskottet att taga frågan under förnyad ompröfning och dervid begagna den Utskottet medgifna motionsrätt. Häri misstager han sig dock enligt mitt förmenande, ty det är just i Kammaren som lemnade upplysningar och framställningar, hvilka stå i omedelbart sammanhang med syftmålet af en motion, kunna föranlåta dess återremitterande. Jag tror icke att jag misstager mig deruti, att Bevillnings-Utskottets motionsrätt ej upphör, förr än Utskottet sagt sitt sista ord i frågan.

Slutligen ber jag få nämna, att jag icke tillåtit mig uttala, att icke chefen för tullverket ställt sig lag och författningar till noggrann efterrättelse, men jag har sagt att han icke vill vara med om att stifta sådana lagar, att vi kunna få en kontroll, säker nog att stäfja de missförhållanden, som i mer än ett afseende nu förekomma och som skulle kunna förebyggas, om han ville göra sig besvär att stäfja vår import, både den lagliga och den olagliga. Jag yrkar fortfarande återremiss.

Herr Björnstjerna: Jag har i Utskottet icke motsatt mig denna punkt, emedan jag ansåg den temligen oskyldig. Då flere ledamöter af Utskottet ansågo den vara af vikt och de hafva varit så medgörliga i alla andra punkter i dessa protektionistiska motioner, tyckte

jag denna gerna kunde få stå kvar, enär jag var förvissad, att den icke skulle leda till något resultat. Om Riksdagen kommer med en sådan skrifvelse, så föreställer jag mig att Kongl. Maj:ts minister i Paris får befallning att göra framställning i ämnet till franska regeringen. Då svarar franska regeringen: det är mycket svårt för oss att göra en sådan eftergift. Exporten från Frankrike af dessa artiklar har visserligen icke varit betydlig, men vi skulle göra de fabrikanter orätt, som exportera sådana varor. Exporten ökas kanske. Vi kunna icke göra dessa eftergifter utan att få i ersättning andra fördelar, hvilka man här skulle erkänna vara öfvervägande. Man skall då förmodligen i främsta rummet komma att yrka på att tullen å våra hyflade trävaror skall få sättas högre. Det är denna tull, som väckt det största missnöjet i Frankrike och till och med föranlett stora demonstrationer. Dermed kommer sannolikt hela saken att falla, då vi icke lära kunna medgifva något dylikt. Skulle ett sådant tillägg, som det af Herr Forssman föreslagna, komma in i skrifvelsen, vore det mycket obehagligt både för regeringen och dess representant att till franska regeringen komma fram med ett sådant förslag, åtminstone så framt dermed åsyftas någon inskränkning i de Frankrike beviljade fördelarne vid införseln af drufbränvin, hvilket påtagligen genast skulle tillbakavisas, eftersom just cognac eller drufbränvin var en af de förnämsta artiklarne, för hvilkas skull Frankrike gaf oss eftergifter i andra hänseenden. Jag skall be att få uppläsa den punkt i trakta-

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

“För att styrka att bränvinet är af vindrufvor och i Frankrike tillverkad, skall importören för svensk eller norsk tullkammare förete antingen en officiel förklaring, afgifven inför embetsmyndighet å produktionsorten, eller ock ett af föreståndaren för tullkammaren å utskęppningsorten utfärdadt intyg; börande båda dessa slag af intyg vara bekräftade medelst intyg, som utan ersättning skall utfärdas af de förenade rikenas konsul eller vicekonsul i den hamn, der inlastningen egt rum“. Denne konsul eller vicekonsul kan icke intyga annat än att den myndighet, som undertecknat intyget, är berättigad att utfärda sådana intyg. Han kan icke känna till något om intygets rättighet. I den nu gällande traktaten tillades följande punkt: “Det är öfverenskommet, att derest vid tillämpningen häraf dessa intyg skulle befinnas icke motsvara sitt ändamål, så eger de förenade rikenas regering att gemensamt med franska regeringen fastställa sådana kontrollåtgärder, som må anses tillfyllestgörande“. Denna punkt tillades i den sista traktaten just på grund af de upplysningar man erhållit om att det gått orätt till förut. Regeringen bemyndigas således redan i denna punkt att göra alla de öfverenskommelser, som äro möjliga, för att åstadkomma en bättre kontroll, och då regeringens uppmärksamhet utan tvifvel redan är fäst å behöfligheten häraf, kan jag icke finna att Riksdagen är på något sätt påkallad att inkomma med en sådan skrifvelse till Kongl. Maj:t. Jag röstar då hellre mot hela punkten, hvilken jag eljest anser oskyldig.

Friherre Klinckowström: Jag trodde icke att jag skulle nöd-

*Om utvär-
kande af än-
dring i han-
delstraktaten
med Frank-
rike.*

(Forts.)

gas uppträda rörande detta Bevillnings-Utskottets betänkande, men då det nu är fråga om återremiss af den tredje punkten, och skälen därför i min tanke äro temligen talande, så vill jag äfven tillstyrka en återremiss af nämnda punkt. Den här frågan om det franska drufbränvinet är helt konstig, mine herrar! Man säger att det är så svårt att kontrollera denna vara, när den går in i tullverket, på grund af produktionsbevisens osannfärdighet, men jag tror att tullkammarne taga denna sak ganska lättvindigt och, i motsats mot hvad Herr Reuterswärd nyss sade, tviflar jag på att Generaltullstyrelsen och dess underordnade ställt sig de föreskrifter, som äro lemnade i vår gällande tulltaxa i afseende å franskt drufbränvin, till full efterrättelse. När jag här uttalar mig på det sättet, fordrar chefen för Generaltullstyrelsen att jag skall lemna bevis derpå. Det skall nu ske. Såsom herrarne hafva sig bekant, hade vi vid senaste riksdag en Kongl. proposition rörande en handels- och sjöfartstraktat med Portugal. Vid densamma voro, som naturligt var, yttranden af myndigheter bifogade. Nåväl, bland dessa bilagor finnes äfven ett utdrag ur protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet den 25 Januari 1884, i hvilket å sid. 24 finnes följande märkliga uttalande af dåvarande utrikesministern. Hvilken denne var, kan jag icke nu säga, ty som herrarne veta har det varit temligen täta ombyten af utrikesministrar på den senare tiden. Emellertid säger utrikesministern rörande drufbränvin följande: "En nedsättning i sistnämnda tull (tullen på vin) vore visserligen beviljad franskt drufbränvin vid direkt införsel på fastager, men samma fördel tillkomme dessutom alla makter, som tillförsäkrade sig behandling som den mest gynnade nation och skulle således i följd af det svensk-norska förslagets allmänna stadgande äfven komma portugisiskt drufbränvin till godo". Mine herrar! detta var för mig liksom det var för alla, i synnerhet tullskyddsvännerna och såsom jag tror, för alla, som hålla på Riksdagens rätt att bestämma om tulltaxan, en stor nyhet, ty jag vet icke att vår nuvarande tulltaxa innehåller detta. Den gifver verkligen ett monopol åt det franska, i Frankrike tillverkade och från fransk hamn sjöledes direkt hit införda drufbränvinet framför allt annat drufbränvin. Så säger emellertid icke regeringen. Jag har icke sett någon af Generaltullstyrelsen utfärdad förordning härom, men jag hemställer till Herr Chefen för Tullverket, om icke så tillgär, att äfven alla andra nationer, som tillverka drufbränvin, hafva rättighet att skicka hit deras drufbränvin mot samma tull, som det franska drufbränvinet drager, således både Tyskland och Spanien och andra länder. Jag tror det är fallet, och det förklarar den ofantliga mängd göromål tullverket har. Det är för att komma till klarhet om detta förhållande, hvilket synes mig strida mot Riksdagens bestämmelser i en fråga, der Riksdagen ensam har rätt att bestämma, som jag äfven varmt förordar en återremiss af denna punkt, på det att Bevillnings-Utskottet, hvilket, såsom bekant, har motionsrätt, må taga den 8:de punkten i franska handelstraktaten i noggrant öfvervägande och jemföra den med utrikesministerns uttalande angående den portugisiska traktaten. Det vore ju alltid godt att från en så upplyst myndighet få veta, huru det förhåller sig med denna konstiga

sak, i synnerhet som chefen för tullverket är Utskottets ordförande. I händelse han ämnar gifva mig ett svar, så vill jag här lemna honom propositionen om den portugisiska traktaten i handen. Jag yrkar återremiss.

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

Friherre Hochschild: Friherre Klinckowströms minne tycks svika honom, då han icke erinrade sig, hvem som hade äran förestå Utrikesdepartementet vid det tillfälle som af honom omnämndes. Det tillkom mig att inför Konungen anmäla och föredraga den portugisiska traktaten och det var jag, som hade det yttrande, hvarur Friherre Klinckowström nyss uppläste. Han vände visserligen sitt klander mot chefen för tullverket, men då jag själf bär ansvaret för mina gerningar under den tid, jag tillhörde Konungens rådsbord, så är jag också beredd att själf svara på mot mig rigtade anmärkningar. Då Herr Björnstjerna för en stund sedan hade ordet, talade han om sina bekymmer och besvärligheter vid underhandlingen med Tyskland om afslutande af en generel traktat, som skulle träda i stället för de nu gällande separattraktaterna. Han nämnde då, att från tysk sida hade framställts anspråk på, att tyskt potatis- och sädesbrännvin skulle få åtnjuta samma förmåner som franskt drufbrännvin, samt att han hade för Tysklands underhandlare erkänt, att, om Tyskland tillverkade brännvin af drufvor och förde det till Sverige sjöledes, Tyskland obestriddigen vore berättigadt att åtnjuta samma tullfrihet som Frankrike. Jag antager, att den, som begär ordet efter mig, kommer att uttala samma mening, ty det kan icke gerna finnas två meningar om den saken.

Anledningen hvarför jag begärde ordet var dock egentligen icke Friherre Klinckowströms yttrande, utan några ord som undföllö representanten på stockholmsbänken. Han talade om nödvändigheten att kontrollera det franska drufbrännvin, som nu hit införes. Jag vill för honom nämna, att det har varit svårt för svenska tullverket att godkänna de intyg, som ända till för några år sedan brukade åtfölja cognacs-försändelser, på grund hvaraf tullverket begärde, att svenske konsulerna skulle utfärda intyg om att varan verkligen vore tillverkad af franska drufvor. Men ett sådant intyg kunna naturligtvis våra konsulter icke utfärda, ty de äro icke i tillfälle att veta, om varan verkligen har denna egenskap. Då beslöts att af franska regeringen begära, att det alternativ, som medgifves i åttonde artikeln af vår traktat, skulle tillämpas, enligt hvilket chefen för tullkammaren å exportorten skulle utfärda produktionsbeviset. Det är således en fransk tjänstemans ärlighet, som det nu är fråga att kontrollera, så vidt jag rätt förstått representantens på stockholmsbänken mening. Jag tror dock, att vi icke äro berättigade att sätta i tvifvelsmål en fransk tjänstemans ärlighet. Jag vet icke, på hvad sätt den ärade talaren tänkt sig, att man skulle komma till franska regeringen och säga: "Den vara, som vi få från Frankrike, och som af Edra tjänstemän intygats vara tillverkad af franska drufvor, är icke af denna beskaffenhet. Edra tjänstemän äro bedragare." Jag tror icke att något sådant kan ifrågasättas, och får för öfrigt i *allo* instämma i Herr Forssells yttrande samt yrkar afslag å den nu föredragna punkten.

Om utver-
kande af än-
dring i han-
delstraktaten
med Frank-
rike.

(Forts.)

Herr Casparsson: Att vår tullagstiftning skulle vara "den uslaste i verden", detta påstående får väl icke betraktas annorlunda än som ett oratoriskt ornament. Men att den deremot är behäftad med stora bristfälligheter, det har Bevillnings-Utskottets ordförande själf medgifvit uti det utlåtande, som han, i egenskap af ordförande i 1865 års tullkomité, underskrifvit. Det heter nemligen i detta utlåtande: "Då olika industrigrenar sålunda äfven för det närvarande befinna sig i olika beroende af skyddssystemet, och så väl beroendet sjelft som olikheten deri äro ett faktiskt förhållande, som ej får lemnas ur sigte, enär betydliga kapital och arbetskrafter derigenom skulle uppoffras eller blottställas, hafva komiterade, vid fullgörandet af sitt uppdrag, haft att inskränka sig till framläggandet af endast ett nytt öfvergångsförslag, afsedt på en gång att än ytterligare minska beroendet sjelft och detta i en rigtning, tjenande att, med uppmärksammande af de särskilda näringarnes skiljaktiga ställning i detta hänseende, fortsätta den utjemning af olikheterna, som måste föregå skyddets fullständiga borttagande och införandet af en fullt *principenlig tullagstiftning*." Dermed är således medgifvet, att vår nuvarande tullagstiftning icke är fullt "principenlig". Komitén fortsätter vidare: "Under sådana förhållanden har det svårigen låtit sig göra att i alla delar och enskildheter undantagslöst genomföra *vissa bestämda grundsatser* vid föreslåendet af tullafgifternas belopp." En tullagstiftning, som icke är "principenlig" och vid hvars genomförande man icke kunnat uppställa "vissa bestämda grundsatser", måste ju lemna mycket öfrigt att önska. Och under de tjugueett år, som sedan dess förflutit, har frihandelsprincipen icke gjort vidare framsteg, än att man borttagit tullen å becksömsstöflar. Jag anser därför att det är nödvändigt, att tullagstiftningen icke i principielt hänseende fortfarande utgör ett stort frågetecken, utan att man en gång uttalar ett bestämdt "Antingen — Eller", och då hvad Bevillnings-Utskottet här har föreslagit utgör ett steg i den rigtning, som jag, för min del, anser vara den rätta, anhåller jag om bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr Smith: Jag hade tänkt att aldrig yttra mig i någon bränvinsfråga, åtminstone icke i någon svensk sådan fråga, men efter som Kammaren kanske af mig, såsom fackman, kan fordra att få några upplysningar, som röra förevarande sak, vill jag lemna dem.

Otvifvelaktigt är att vi *icke* få hit någon cognac beredd af vindruv. Detta af det enkla skälet, att Frankrike tillverkar en så obetydlig quantitet sådan vara, att den icke på långt när motsvarar hvad som under namn af cognac exporteras. Enligt statistiska uppgifter från Frankrike tillverkades der 1882 16,362 hektoliter bränvin af vin, men deraf tillverkades endast 5,983 hektoliter af Couilleurs de Cru, hvilka äro de enda, som tillverka hvad man benämner verklig cognac. Frankrike exporterade deremot i medeltal 1873—1882 358,549 hektoliter. Hela Frankrikes produktion af verklig cognac är således cirka 6,000 hektoliter, och då exporten är cirka 360,000 hektoliter, ligger i sakens natur, att det icke kan vara cognac, som hitkommer från Frankrike. Vi betala ett pris för denna vara, som är alldeles oerhördt

mycket högre än varans värde. Vi sälja vår absolut rena sprit och få 50 öre kannan, men när den genom tillsats af några essencer blifvit förvandlad till cognac, betala vi den med ofta 20 gånger högre pris eller mera, *på samma gång som vi tillåta, att den får införas mot lägre tull.* Otvifvelaktigt är, att deri ligger en orättvisa, och att icke traktaten uppfylles efter sin ordalydelse; men det är icke lätt att ordna denna fråga med Frankrike, och jag tviflar på att någon regering skall kunna göra det. Vi äro det enda land, som har rätt att af Frankrike fordra certifikat. I förhållande till alla öfriga länder eger en sådan skyldighet icke rum. Och derpå förtjenar Frankrike enormt med penningar. Det köper sin råvara ytterligt billigt och säljer den ytterligt dyrt. Det gifves antagligen ingen stad på jorden, der det i förhållande till varans mängd, värde och beskaffenhet förtjenas så mycket penningar som i cognac. Det finnes handelshus, som der förtjenat mer än hundra millioner under en generation på handeln med cognac.

Det finnes två sätt att kontrollera. Det ena är att låta varan vara åtföljd af vissa certifikat, kallade acquits blancs. Jag låg i Cognac för att taga reda på dessa förhållanden, och jag fann då att dessa acquits blancs äfven voro — falska. De bevisade ingenting.

Potatissprit sättes till och blandas, innan det brännes, så att, redan då det kommer ut ur pannan, är det faktiskt tillsatt med sådan sprit, men går ändock ut under namnet acquits blanc. Det är således från första början absolut omöjligt att bevisa något i detta afseende.

Att franska regeringen icke vill visa oss något tillmötesgående i denna sak är naturligt, ty om vi skulle underkänna deras certifikat, komme kanske äfven andra att framställa liknande anspråk. Om det blott gälde oss, tror jag visst icke, att franska regeringen skulle hafva något emot saken, ty vi importera ju så obetydliga quantiteter cognac från Frankrike. Men det skulle kunna hända, att t. ex. England, som ibland importerat c:a 16 millioner kannor, under det vi importera endast $\frac{1}{2}$ million, började tala om saken — och jag tror att England icke önskar något högre. Derför är franska regeringen rädd för att frågan vidröres, och därför tror jag också, att det är oklokt af oss att i närvarande stund väcka frågan.

För närvarande äro dessa certifikat komplett värdelösa. För, fans åtminstone den bestämmelsen, att de, som exporterade cognacent skulle på heder och tro försäkra, att varan verkligen var cognac. Nu utfärdas certifikatet af en herre, som icke har någon aning om det, som han intygar. — Jag frågade några af cheferne för de förnämsta husen i Cognac: Huru kunna Ni utfärda sådana intyg på heder och tro? Det händer oss icke heller, blef svaret, vi vilja visst icke sätta vår heder i pant för en sådan sak. Det låta vi ett af våra biträden göra. — Således utfärdas dessa certifikat faktiskt af biträdena, under det cheferne icke vilja sätta sina namn under dem. Nåväl, skulle Ni vilja beediga dessa intyg, om sådant erfordrades, frågade jag. Nej, det skulle aldrig komma i fråga, svarade de, vi vilja icke svära oss till hin för att vinna 35 öre pr kanna på den obetydliga exporten till Sverige. Då finge det hellre blifva slut på kommersen! — De voro så pass hederliga, att de icke ville gifva ut certifikaten i den formen.

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

Om utverkande af ändring af handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

— Nu befrias de emellertid från hela besväret, som en embetsman är så snäll att åtaga sig i deras ställe, ehuru han faktiskt icke vet, om det finnes en droppe drufbränvin i varan eller icke.

Det är följaktligen obestriddt, att det endast i ytterst obetydlig grad finnes verklig cognac i den vara vi få hit under detta namn. Då gäller frågan endast, huru vida vi böra tillåta exportörerna att fortsätta med ett underslef vid försäljningen, som kostar oss några hundra tusen kronor om året. Regeringen har gjort hvad den kunnat, men skall icke kunna vinna något resultat. Det är mycket lättare att drifva igenom de öfriga delarne af punkten än denna, emedan dessa icke beröra så stora intressen för Frankrike utom Sverige. Jag tror dock icke att vi kunna ernå de fördelar, som punktens senare del åsyftar, om vi icke framhålla för franska regeringen vår efterlåtenhet rörande cognacs-certifikaten.

Dessa äro de upplysningar, jag velat meddela, utan att vilja instämma i något som helst yrkande.

Herr Bennich: Diskussionen har blifvit lång, vida längre än denna lilla fråga förtjenat, men jag har dock icke kunnat underlåta att begära ordet i anledning af Friherre Klinckowströms anmärkning mot chefen för tullverket för ett yttrande, som Statsrådet och Chefen för Utrikesdepartementet afgifvit i sammansatt svenskt-norskt statsråd. Det synes mig vara ett temligen långt drivvet anspråk att ställa chefen för tullstyrelsen till ansvar för hvad som passerar i statsrådet. Jag får förklara, om Friherre Klinckowström eljest icke känner den saken, att jag med statsrådsärenden icke har något att skaffa.

Hvad beträffar, att Generaltullstyrelsen icke skulle gjort hvad på styrelsen ankommit för att förekomma missbruk i det ifrågavarande hänseendet, ber jag att få nämna, att, då styrelsen fann af inkomna produktionsbevis, att i vissa af Frankrikes departement inför mairén afgifvits försäkringar, att det och det fastaget innehöll franskt drufbränvin, ehuru inom dessa departement drufbränvin icke, så vidt man visste, tillverkades, anhöll styrelsen hos Utrikesdepartementet, att officiella upplysningar måtte anskaffas angående hvilka orter, som verkligen producerade drufbränvin och hvarifrån följaktligen försäkringarna inför mairén kunde tillerkännas någon trovärdighet. Detta föranledde Utrikesdepartementet att dels meddela styrelsen åtskilliga upplysningar, dels ock gifva konsulatet i Bordeaux ganska allvarliga föreställningar om hvad som borde iakttagas, innan någon attest i förevarande hänseende utfärdades. Från styrelsens sida har gjorts allt, hvad göras kunnat, för att hålla författningarna i helgd; men jag tror visserligen, att anledning finnes att antaga, att allt, hvad som hitkommer under namn af drufbränvin, icke är bara drufbränvin, om än delvis. Äfven detta har styrelsen försökt att få konstateradt, och jag vill i förbigående berätta en liten anekdot härom. Under en inspektionsresa kom jag till Malmö och fann der ett par ofantligt stora fastager liggande i packhuset. På min fråga om, hvad de innehöllo, svarades, att det var cognac, som skulle till Tommelilla, en liten plats i Skåne, och att certifikat derå fanns utfärdadt. Jag tillsade då, att prof af varan skulle insändas till

Tullstyrelsen, emedan jag ville förvissa mig om det verkligen vore konjak. Detta prof undersöktes sedermera af tullverkets skicklige kemist, och denne förklarade, att han icke kunde förneka, att det var verkligt drufbränvin. Att begära af tullpersonalen, att den skulle vara så hemmastadd i kemi och andra liknande vetenskaper, att den skulle säkrare än erkänt skicklige vetenskapsmän kunna afgöra, om en vara vore drufbränvin eller icke, är att sträcka anspråken för långt, äfven om man, såsom Friherre Klinckowström, har stort förtroende för Generaltullstyrelsen.

Om utverkande af ändring i handelsstraktaten med Frankrike.
(Forts.)

Herr Björnstjerna: Jag skall endast ett ögonblick uppehålla herrarne, men jag kunde icke underlåta att begagna tillfället att instämma med Friherre Klinckowström i en af hans anmärkningar. Det är mig alltid en glädje att göra det när jag kan. Han anmärkte nemligen, att i tulltaxan står: bränvin och sprit, då det i Frankrike tillverkas och derifrån sjöledes införes, 45 öre, då det annorstädes tillverkas eller på annat sätt införes, 60 öre. Detta är äfven enligt min åsigt fullkomligt origtigt, och jag har under de år, jag suttit i Bevillnings-Utskottet, alltid protesterat mot dessa punkter. De stå nemligen fullkomligt i strid med alla våra handelstraktater. Om drufbränvin skulle produceras i andra länder och komma hit med samma certifikat som från Frankrike, upprepar jag hvad jag nyss sade, att införsel deraf måste tillåtas på samma villkor som från Frankrike. Vägras detta af Tullstyrelsen på grund af tulltaxan, kan Tyskland, eller hvilket annat land som det gälde, på diplomatisk väg med traktaterna i hand tvinga in sin vara mot tulltaxans bestämmelser, ty traktaterna gälla mera än tulltaxan. Derför är det mycket oegentligt, att dessa stridiga bestämmelser stå i tulltaxan. Kan Friherre Klinckowström hjälpa mig att få bort dem derifrån, skall jag vara glad, men då någon motion i sådant afseende icke är väckt och intet förslag i ämnet föreligger, lär det ej kunna gå för sig vid denna riksdag.

Friherre Klinckowström: Med afseende å hvad den siste talaren yttrat, har jag velat anmärka, att då regeringen, till hvilken den ärade talaren under flera år hört, sett, att sådana svårigheter uppstå af dessa bestämmelser i tulltaxan, det rättaste hade varit, att regeringen framlagt detta för Riksdagen, som har att bestämma angående denna punkt i taxan och om förslag till rättelser eller ändringar i densamma. Men jag tviflar på att rätta vägen att afplana internationella svårigheter är att helt enkelt bryta mot tulltaxans bestämmelser i en punkt, der Riksdagen ensam har att besluta.

Jag saknar Herr Generaltulldirektören här, men jag har likvisst något att svara på hvad han nämnde. Han förbigick alldeles hvad jag hört skall hafva egt rum, nemligen att drufbränvin, tillverkad i andra länder än Frankrike och hit importeradt, fått åtnjuta samma förmån, som här såsom undantag gäller för sådant, i Frankrike tillverkad och sjöledes hit importeradt bränvin. Det var detta jag begärde att han måtte klart uppgifva, ty om det egt rum, har det

*Om utver-
kande af än-
dring i han-
delstraktaten
med Frank-
rike.
(Forts.)*

skett i strid mot Riksdagens tydliga bestämmelser, ehuru dock i denna fråga Riksdagen ensam har rätt att besluta.

Friherre Hochschild: Det är endast med anledning deraf att Herr Bennich icke är närvarande, som jag ber att få besvara Friherre Klinckowströms sista anmärkning med ett par ord. Han ville veta, huru vida icke drufbränvin, tillverkad i något annat land än Frankrike, sjöledes importerats till Sverige. Jag tror mig kunna med full visshet svara honom, att så icke skett. Så vidt jag har mig bekant, tillverkas icke bränvin af drufvor någonstädes utom i Frankrike.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats dels bifall till hvad Utskottet hemställt, dels att punkten skulle till Utskottet återförvisas, dels ock att Utskottets hemställan skulle afslås.

Sedermera gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på afslag å Utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Reutersvärd* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som afslår 3 punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 11, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, visas punkten åter till Utskottet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 44;

Nej — 47.

Den fortsatta föredragningen af förevarande betänkande uppsköts till ett annat sammanträde.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, N:o 153, med delgifning af nämnda Kammares beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 21, i anledning af väckt

motion angående förändrade bestämmelser i fråga om villkoren för utöfvande af medicinsk praktik, beslöt Första Kammaren, på hemställan af Herr *Bennich*, att hänvisa detta ärende till sitt Tillfälliga Utskott N:o 2.

Justerades ett protokollsutdrag för den 7 och 9 i denna månad äfvensom två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Hedlund* under fjorton dagar från och med nästa Måndag.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att Särskilda Utskottets utlåtande N:o 1 skulle uppföras främst bland utskottsbetänkandena på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 3,32 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 10 April.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades prototokollet för den 3 i denna månad.

Anmälles och bordlades Lag-Utskottets memorial N:o 54, i anledning af återremiss från Andra Kammaren af Utskottets utlåtande N:o 46 öfver väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Att Ledamoten af Riksdagens Första Kammare Herr *J. N. Biersert* lider af akut mag- och tarmkatarr och till följd deraf för närvarande ej kan bevista Riksdagens sammanträden, intygas.

Stockholm den 10 April 1886.

W. Ekecrantz,
Med. D:r.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 28 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att det under titel: "Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena", upptagna anslaget till svenska kyrkan i Paris må anvisas att utgå med 3,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts berörda framställning blifvit på det sätt af Riksdagen bifallen, att till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena (svenska kyrkan i Paris), anvisats ett belopp af 2,950 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 87;

Nej — 44.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 156, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 77 Ja och 126 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 164 Ja och 170 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 29 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Sekreteraren och Ombudsmannen i Riksgäldskontoret Sven Herman Wikblad må från och med innevarande års början, så länge han i berörda befattning qvarstår, erhålla ett personligt lönetillägg af 2,500 kronor årligen, att i sammanhang med den öfriga aflöningen till honom från Riksgäldskontoret utbetalas, dock under villkor att förhöjningen icke kommer att verka höjning i pensionsbeloppet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har ifrågavarande personliga lönetillägg icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 73;

Nej — 60.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 157, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 51 Ja och 154 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 124 Ja och 214 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 32 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att det under anslagstiteln "befrämjande i allmänhet af slöjderna" på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp, 10,000 kronor, må med 10,000 kronor till 20,000 kronor förhöjas, dock under vilkor, att motsvarande nedsättning i anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må af Riksdagen beslutas; samt att, under vilkor att omförmälda förhöjning af 10,000 kronor till det under anslagstiteln befrämjande i allmänhet af slöjderna förekommande särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande varder af Riksdagen bifallen, anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må med samma belopp, 10,000 kronor, nedsättas från 21,500 kronor till 11,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* beslutit, att efter minskning med 10,000 kronor af den del af anslaget till "befrämjande i allmänhet af slöjderna", som icke redan är till husslöjdens befrämjande anvisad och hvilken del nu utgör 30,500 kronor, det genom denna minskning besparade belopp, 10,000 kronor, skall från och med början af år 1887 öfverföras till det särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande, hvilket senare sålunda skall från sitt nuvarande belopp af 10,000 kronor höjas till 20,000 kronor; kommande, vid bifall härtill, ordinarie anslaget till "befrämjande i allmänhet af slöjderna" att vid oförändradt belopp af 40,500 kronor bibehållas; och *dels* beslutit att från och med år 1887 nedsätta det ordinarie anslaget till "befrämjande i allmänhet" af handel och sjöfart" från nu uppförda 21,500 till 11,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 46.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 158, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 89 Ja och 118 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 173 Ja och 164 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 1:o) föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att, efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförsvarsdepartementet från samma befattning afgått, till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförsvarsdepartementet må användas af de å allmänna ordinarie anslag under Fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intill dess medel för ändamålet kunna varda uppförda på ordinarie stat; dock under vilkor att, samtidigt med det ofvannämnda förändring träder i verket, den chefen för nämnda departement nu tillkommande rättighet att kostnadsfritt begagna åtskilliga lägenheter i kronans egendom N:o 36 Drottninggatan skall upphöra och omförmälda lägenheter i stället för statsverkets räkning uthyras, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit ofvanberörda framställning.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 49;

Nej — 81.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 159, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 36 Ja och 163 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 85 Ja och 244 Nej, hvadan

beslut i frågan af Riksdagen fattats, i öfverensstämmelse med Nejpropositionen.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 3:o) föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — må till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes 3 fästningskompanier och 1 fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommandant och placemajor å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl reservartilleriets anslag, i den mån detta är eller blir tillgängligt, samt såsom nytt anslag 65,525 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning "fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg", uppföres under Fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till artilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit så väl hvad Kongl. Maj:t som Utskottet i förevarande afseende föreslagit.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 89;

Nej — 44.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 160, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen der-

städes utfallit med 51 Ja och 154 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 140 Ja och 198 Nej, hvadan beslut i frågan af Riksdagen fattats i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 4:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringmanskapets aflöning under öfningarna samt vid marscher till och från mötena må från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 270,000 kronor till 922,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning i öfrigt, anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar, för den nya värnpligtslagens tillämpning samt för den förbättring af beväringmanskapets aflöning, som betingas deraf att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarna samt de tvenne första marschdagarne, skall från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 390,000 kronor till 1,042,500 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 80;
Nej — 49.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 161, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 64 Ja och 143 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 144 Ja och 192 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 5:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen, för tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m., på extra stat för år 1887 under Fjerde hufvudtiteln beviljar ett anslag å 150,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit såväl Utskottets hemställan som hvad Kongl. Maj:t föreslagit i förevarande hänseende.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 82;
Nej — 51.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 162, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 87 Ja och 118 Nej; att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 169 Ja och 169 Nej, samt att i följd häraf den förseglade sedeln måst öppnas; och som berörda sedel innehöll ett Ja, hade beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 6:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, under Fjerde hufvudtiteln, näst efter anslaget till skjutskolor, uppföres under benämningen "artilleriskjutskolor" ett ordinarie *reservationsanslag* å 18,100 kronor, samt att, vid bifall härtill, det nuvarande anslaget "till skjutskolor," må i riksstaten benämnas "skjutskolor för infanteriet och kavalleriet", röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 93;
Nej — 41.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 163, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 50 Ja och 155 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 143 Ja och 196 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 7:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen för år 1887 å extra stat beviljar 50,000 kronor för vidtagande af åtgärder för beästande af det s. k. Vaberget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit berörda anslag.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 85;
Nej — 47.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 164, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 70 Ja och 135 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 155 Ja och 182 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 39, punkten 8:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 beviljas *dels* för 1887 års behof 105,000 kronor *och dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 130,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat att till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 bevilja *dels* för 1887 års behof 90,000 kronor och *dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhopa 115,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 38;

Nej — 87.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsänt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 165, som upplästes och hvaraf inhemtades att omröstningen derstädes utfallit med 40 Ja och 157 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 78 Ja och 244 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nejpropositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 41, punkten 2:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att för sjöbeväringens vapenöfningar må under femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett förslagsanslag å 67,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att för sjöbeväringens vapen-öfningar samt för den förbättring af beväringsskaps aflöning, som betingas deraf, att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarne och de två första marschdagarne samt till 1 krona 50 öre för hvarje marschdag utöfver de två första, skall under Femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett *förslagsanslag* å 72,400 kronor:

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 35;
Nej — 76.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 166, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 39 Ja och 159 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 74 Ja och 235 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 41, punkten 3:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att till byggande af en 1:a klassens pansarbåt å extra stat beviljas ett belopp af 2,868,000 kronor, deraf för år 1887 838,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts i detta ämne gjorda framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;
Nej — 45.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 167, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 35 Ja och 169 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 119 Ja och 214 Nej, hvadan be-

slut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 41, punkten 5:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att för mintillverkningspersonalens aflöning anvisas för år 1887 ett extra anslag å 23,885 kronor 75 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts berörda framställning, att till mintillverkningspersonalens aflöning för år 1887 anvisats ett extra anslag af 19,885 kronor 75 öre.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 38.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 168, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 43 Ja och 153 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 133 Ja och 191 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 43, punkten 1:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen, med godkännande af de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringarna i tullverkets stater, bestämmer anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarende belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om förhöjning i aflöningen åt tullförvaltaren i Skellefteå, men med godkännande af öfriga af Kongl. Maj:ts föreslagna ändringar i tullverkets aflöningsstat för år 1887 — fastställt denna stat för samma år till 1,694,000 kronor;

dels med godkännande af hvad Kongl. Maj:t beträffande tullverkets öfriga utgiftsstaten för år 1887 föreslagit — endast med den förändring att omkostnadsstaten för vinnande af jemn slutsumma minskas med 310 kronor i stället för 110 kronor enligt Kongl. Maj:ts framställning — bestämt tullverkets öfriga utgiftsstaten för år 1887 till följande belopp:

öfvergångsaflöningsstaten till	kronor	31,660: —
ålderstilläggsstaten till	”	250,000: —
indragningsstaten till	”	46,745: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och be- tjente till	”	197,000: —
penssionsstaten för afidne tjenstemäns och be- tjentes efterlemnade enkör och barn till	”	31,800: —
omkostnadsstaten till	”	211,795: —

eller tillsammans kronor 769,000: —;

dels och bestämt anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,463,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 82;
Nej — 42.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 169, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 59 Ja och 135 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 141 Ja och 177 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelee med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 43, punkten 2:o, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet för den 11 Januari 1886 tillstyrkta ändringar i staten för skogspersonalen och i sammanhang dermed af de för åtnjutande

af löneförmånerna vid de nya öfverjägmästarebefattningarne föreslagna villkor, höjer det bestämda anslaget för skogsstaten med 9,020 kronor till 413,420 kronor;

ökar anslaget för statens skogsskolor med 850 kronor till 24,500 kronor;

samt ökar anslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet med 130 kronor till 214,180 kronor; så att anslaget till skogsväsendet erhåller denna uppställning:

bestämt anslag:

för skogsstaten	kronor 413,420: —	
„ statens skogsskolor	„ 24,500: —	kronor 437,920: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	kronor 21,300: —	
„ enskilda skogsundervisningen	„ 8,600: —	
„ kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„ 214,180: —	„ 244,080: —
		summa kronor 682,000: —,

hvarigenom det nu utgående anslaget till skogsväsendet ökas med 10,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om reglering af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna samt om höjning för genomförande af denna reglering af anslaget till skogsstaten med derför begärda 7,350 kronor — bifallit hvad Kongl. Maj:t i öfrigt beträffande det *bestämda anslaget* till skogsväsendet äskat och föreslagit samt således från och med 1887 höjt anslaget till skogsstaten med 1,670 kronor och anslaget till statens skogsskolor med 850 kronor eller från 214,050 kronor till 214,130 kronor, hvarigenom slutsumman af det bestämda anslaget till skogsväsendet höjts från 428,050 kronor till 430,570 kronor.

dels beträffande *reservationsanslaget* till skogsväsendet, för jemnande af anslagets till "skogsväsendet" slutsumma, höjt anslaget till "kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet" med 80 kronor eller från 214,050 kronor till 214,130 kronor, men i öfrigt till oförändrade belopp upptagit de till reservationsanslaget hörande anslagen till skogsväsendet;

dels ock beslutat, att anslaget till skogsväsendet skall för år 1887 erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	kronor 406,070: —	
„ statens skogsskolor	„ 24,500: —	kronor 430,570: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	kronor 21,300: —	
„ enskilda skogsundervisning	„ 8,600: —	
„ kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„ 214,130: —	„ 244,030: —
	tillsammans kronor 674,600: —.	

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 79;
Nej — 51.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammararen, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 170, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 34 Ja och 163 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 113 Ja och 214 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande, af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 43, punkten 3:o), föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen för år 1887 beviljar ett extra anslag af 25,000 kronor att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas de landsting eller hushållningssällskap, som derom göra ansökan och som beslutat att för skogsodlingens och skogshushållningens befrämjande till enskilde skogsodlare kostnadsfritt eller till billigt pris tillhandahålla skogsfrö eller plantor; dock med vilkor att sådant landsting eller hushållningssällskap förbundit sig att till sagda ändamål bidraga med minst lika stort belopp som det sökta statsanslaget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att Herr Carlssons i ofvanberörda ämne väckta motion icke skall till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 66;
Nej — 58.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 171, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 88 Ja och 101 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 154 Ja och 159 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande, af Bevillnings-Utskottet i dess memorial N:o 12 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Andra Kammaren, vill, att 10 § mom. 4 f) i förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst den 14 September 1883 skall erhålla följande förändrade lydelse:

“för följande med embete och tjänst förenade utgifter, nemligen: den afgift tjänsteman, såsom sådan, åligger utgöra till pensions-, enke- och pupill- eller annan understöds-kassa, aflöning eller annan ersättning till vikarie eller tjänstebiträde, presternas i jordeboken upptagna utlagor, i den mån de icke äro eftergifna, ränta och amorteringsbidrag till öfverbyggnadsamorteringsfonden för prestgårdarne i Skåne samt kostnader för sådana särskildt anbefalda tjänsteresor, för hvilka ersättning icke är särskildt anvisad”, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Första Kammaren, afslagit Utskottets ifrågavarande hemställan.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 43;
Nej — 74.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 172, som upplästes och hvaraf inhemtades att omröstningen derstädes utfallit med 124 Ja och 67 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 167 Ja och 141 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmande med Ja-propositionen.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen omröstning öfver följande, af Banko-Utskottet i dess memorial N:o 9 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som i enlighet med Banko-Utskottets af Andra Kammaren bifallna förslag, vill, att Riksbankens vinst för nästlidna år, uppgående till 2,773,009 kronor 69 öre, skall i sin helhet för Riksbankens räkning bibehållas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Första Kammaren beslutat, att af Riksbankens under år 1885 upplupna vinst, 1,300,000 kronor skola öfverlemnas till statsverket att utgå med en fjerdedel under loppet af hvarje af månaderna Januari, April, Juli och Oktober 1887, samt återstoden, 1,473,009 kronor 69 öre, i Riksbanken bibehållas.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 41;
Nej — 72.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, N:o 173, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 151 Ja och 49 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 192 Ja och 121 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmande med Ja-propositionen.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Riksdagens särskilda Utskotts under gårdagen bordlagda utlåtande N:o 1.

Herr Widmark: Jag tager mig friheten härmed hemställa, det Kammaren måtte besluta, att Särskilda Utskottets utlåtande N:o 1 skall på föredragningslistan till det plenum, som infaller Lördagen den 17 i denna månad, uppföras bland de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

På gjord proposition beslöts, att Särskilda Utskottets utlåtande N:o 1 skulle uppföras på föredragningslistan till Kammarens sammanträde Lördagen den 17 i denna månad.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets memorial:

N:o 44, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel; och

N:o 45, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande anslag till en stambana genom öfre Norrland.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att, såvida voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga anslagsfrågor före nästkommande Onsdag blifvit af båda Kamrarne godkända, omröstningar deröfver enligt 65 § Riksdagsordningen, skulle, på sätt Talmännen öfverenskommit, anställas vid Kamrarnes sammanträden nämnde dag.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Att Herr Konsuln och Riddaren *P. Olsson* i följd af ögonsjukdom är hindrad att deltaga i mera ansträngande Riksdags- eller Utskottsarbete intygar på aflagd embetsed.

Helsingborg d. 30 Mars 1886.

G. Naumann.
Lasarettsläkare.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle uppföras främst å föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 4,17. e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Måndagen den 12 April 1886.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Föredrogos Stats-Utskottets den 10 i denna månad bordlagda memorial:

N:o 44, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel.

1—7 punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

8 punkten.

Bifölls.

N:o 45, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande anslag till en stambana genom öfre Norrland.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Föredrogs och lades till handlingarna Lag-Utskottets den 10 innevarande April bordlagda memorial N:o 54, i anledning af återremiss från Andra Kammaren af Utskottets utlåtande N:o 46 öfver väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 11 skulle uppföras främst bland utskottsbetänkandena på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,11 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
